

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 3 - Telefon št. 5122, 5123,
5124, 5125, 5126

Recepti: Ljubljana, Seles-
burgova ulica 3 - Tel. 5492, 2493

Podružnice: Maribor, Jospenska ulica
št. 11 - Telefon št. 2456

Podružnica: Ljubeč, Kocenova ulica št.
2 - Telefon št. 190

Recepti pri pošti: Ljubljana, Ljub-
ljana št. 11 842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina: ena mesečna Din 25,-

Za izposojnino Din 40,-

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 3 - Telefon
5122, 5123, 5124, 5125, 5126 Maribor
Gospodarska ulica 11 - Telefon št. 2440
Celje, Str. semaverjeva ulica št. 1
Telefon št. 65

Rokopis se ne vrača — Oglasi po
tarifu

Nevmešavanje

Besedni zaklad diplomatskega izražanja se je v letih po vojni obogatil za marsikak termin, ki ga politični slovar prej ni poznal. Odkar je postavljeno obravnavanje mednarodnih odnosov na kolektivno podlago, so nastali mnogi novi pojmi, za katere poprej ni bilo adekvatnega izraza. Eno pa ima novodobna terminologija skupno s tradicionalno: njene nove besedne tvorbe so prav tako malo točne in precizne, kakor one, ki so se izza starih časov rabile v konvencijah, komunikacijah in kar je še takih diplomatskih formulacij. Morda je to njih namen, ker tako dajejo vedno možnost različnega tolmačenja in puščajo odprta vrata za razne mentalne rezervacije.

Med najnovejšimi takimi terminološkimi pridobitvami zadnjega časa je »nevmešavanje«. V iskanju formule za srednjeevropski modus vivendi so izšli ta pojm, ker v dosežanju sosednjaku ni primernejše besede za tako medsebojno razmerje, ki ni niti prijateljsko, niti sovražno. Konvencija, za katero je rimski sestanek dal pobudo, še ni sklenjena, niti še ni določen čas, kdaj — in če sploh — pride do nje. Toda javna diskusija se je že polastila novega izraza in že v naprej skrbi za mnogovrstno tolmačenje. Tako rekoč vsak interesent si je pripravil pot za svojo lastno interpretacijo. Tako imamo že zdaj toliko neskladnih mnenj, kolikor je prav tako neskladnih zunanje političnih smeri, ki bodo določile pogodbenih strank.

Nadželo, da se nobena država ne sme vmešavati v notranje politične razmere druge države, je že staro. Saj je to bistven znak poštovanja državne suverenitete in integritete in bi tedaj za tako, prav za prav samo po sebi umevno dolžnost meddržavne korektnosti ne bilo treba posebne pogodbe. Seveda pa se je od velike vojne sem razumevanje korektnosti in lojalnosti na marsikateri strani močno spremenilo in ne baš na bolje. Zato je morda res treba danes mednarodne konvencije za državniški in diplomatski bonton.

Vendar se zdi, da je malo upanja na pozitiven uspeh, če bo ostal poim nevmešavanja brez avtentične opredelitve. Če naj se bodoča pogodba s pridom izjavi, bo pred vsem treba potegniti mejo med »notranjo« in »zunanjo« politiko. In tu utegne nastati prva težava. Stroga pojmovna ločitev je tako rekoč nemogoča. Državno politične funkcije se ne dajo vklopiti v rubrike; vse izvirajo iz ene miselnosti, prehajajo druga v drugo, in tvorijo celoto, katere tudi najbolj pikološko teoretiziranje ne more razdeliti na ločena poglavja. Treba nam je le pogledati okrog sebe v Evropi, da vidimo, kako je vsaka notranje politična sprememba skoro vedno imela za neposredno posledico tudi drugo politično orientacijo na zunanje.

Pa ostanimo pri onem primeru, ki prihaja tu konkretno v poštev: pri Avstriji. Vse težave, ki so kot »avstrijsko vprašanje« obremenjevale evropsko mednarodno politiko, imajo svoj izvor bolj v notranje političnih razmerah, kakor v razmerju na zunanje. Nazadnje je tudi turbulentna ofenziva za »anšlus« izhajala vsaj toliko iz domačih homatij, kakor iz zamejskih mej.

Značilno je, da se je ravno tam, kjer se je rodila misel pogodbe o nevmešavanju, v Rimu, glede Avstrije to spoznalo. Kajti večina ustov, ki nas informirajo o francosko-italijanskem sporazumu, ve poročati, da določa tozadevni protokol potrebo konzultacije, »čim bi bila neodvisnost Avstrije ogrožena o d znotraj ali od zunaj«. Ob tej konzultaciji se bo sklepalo, ali je potrebna intervencija, tedaj vmešavanje.

Menda se ne motimo, če tak dogovor pišemo na konto italijanske iniciative, ki vidi v vladajočem avstrijskem režimu edino garancijo proti anšlusu. Saj je znano, da je že v času februarke revolte Rim kril Dolfussu hrbet, akoravno je bila socialna demokracija vsaj tako neizprosna sovražnica rjavega socializma, kot današnja domovinska fronta. Rimski protokol bi bil potemtakem ne samo garancija za avstrijsko neodvisnost, nego še bolj opora za Schuschnigg-Starihenbergov regiment, tedaj za eminentno noranje politično stvar.

V tej zvezi se odpira vprašanje, kaj se ima zgoditi, če ta režim sam okrene jadra v smer anšlusa. Ta eventualnost ni tako absurdna, kakor bi se zdelo na prvi pogled. V Avstriji se precej množijo znaki popuščanja napram kljukastemu križu. Turnerska društva — nesporno narodno socialistične celice — so že vzpostavljena, tako zvana »nacionalistična fronta« se precej svobodno giblje in »Heimwehr« sama, po svojem poreklu in preteklosti velikomestna, odkriva zonet, kakor se zdi, svoje nacionalno srce. Kako se bo v naznačenem slučaju, ali če se v katerikoli obliki ponovi Schober-Brüning-Curtiusova politika, za katero je stal tudi pokojni Seipel, udeležila garancija avstrijske samostojnosti — brez vmešavanja?

Še eno avstrijsko vprašanje se tu vstavlja: Povratek Habsburžanov in njih restavracija Avstrijski legitimisti, ki so Schuschniggu in Starihenbergu prav blizu, od nekaj zastopajo stališče, da je

Mala antanta ne odklanja rimskih predlogov

Če se izkaže, da je po tej poti mogoča učvrstitev miru in gospodarska obnova Srednje Evrope, Mala antanta ne bo delala ovir — Možnost poseta dr. Beneša v Rimu

Praga, 9. januarja d. »Prager Tagblatt« je objavil o rimskem dogovoru Laval in Mussolinija članek pod naslovom »Pripočela iz Rima«, v katerem pravi med drugim:

Čisto francoska italijanska vprašanja je bilo mogoče lažje urediti, kakor pa vprašanja Podunavja, kjer so francoski zavezniki v Mali antanti z italijanskimi zavezniki nikomir izražali v Avstriji v znanem interesnem nasprotju. Rim in Pariz priporočata nasledstvenim državam dogovor o obojestranskem spoštovanju mej in nevmešavanju v notranjo politiko. Ne govori se torej samo o jamstvu za meje, temveč tudi o spoštovanju mej. Pod tem se more razumeti odpoved nasilni reviziji, dočim je mirna revizija mogoča samo s pristankom prizadete države, upoštevana že v členu 19. pakta Društva narodov. Ta priporočila politični dogovor naj bi ustvarila atmosfero za večji gospodarski dogovor, s katerim naj bi se uredilo izredno koščljivo vprašanje gospodarske Srednje Evrope ali pa vsaj približno rešitvi. Nameravana je predvsem pridružitve Male antante k rimskim protokolom, ki zagotavljajo Italiji Avstriji in Madžarski gospodarske prednosti. Če se bo posrečila ta priključitev, bodo gospodarske operacije na področju, na katerem prebiva nad 100 milijonov ljudi

Mala antanta se zaveda velike prednosti, ki jih nudi ta kombinacija, ugodna tudi za druge pogodbenike in je zato pripravljena, da se zavezne za ta načrt z vso energijo. Pri tem pripada češkoslovaški vloga avantgarde. Zato je zelo verjetno, da bo v kratkem potoval češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš v Rim. Nekaj italijanski list napoveduje celo skorajšnje povabilo Mussolinija.

Tudi Benešovo potovanje v Rim bo samo etapa v obnovitvenem delu Podunavja. Češkoslovaški zunanji minister bo imel tamkaj priliko razgovarjati se o načelih političnega in gospodarskega dogovora, če ga podrobneje ni še nato obravnavale med prizadetimi vladi. Kot končni cilj se napoveduje skupno potovanje zunanjih ministrov Male antante v Rim, kar pa je v današnjih okoliščinah še zelo daleč. Kljub mirujočim izjavam, s katerimi so sprejeli novo leto 1935, se namreč ne sme prezreti, da še ni poravnani madžarsko-jugoslovanski spor zaradi umora kralja Aleksandra. Dokler ne bo potegnjena končna črta pod marsejsko tragedijo, se ne more govoriti o končnem pomirjenju Srednje Evrope in obenem Evrope ter ostalega sveta.

Oficijozna »Prager Presse« piše pod naslovom »Rimski sporazum« med drugim:

Za vse srednjeevropske države in s tem tudi za češkoslovaško je posebnega pomena oni del v Rimu podpisane protokola, ki stremi po ustvaritvi nove atmosfere v Srednji Evropi ter pripravi konkretno Avstriji in vsem njenim sosedam način za vključitev skupnega in medsebojnega mirnega pakta, ki naj bi temeljil na skupnem stremljenju, da se ojači mirujočim, uveljavljajoč nedotakljivost mej in da se obvežejo vse podunavske države, da se ne bodo medsebojno vmešavale v notranje zadeve ter podpirale nobenih prekrinov in tendenc, ki imajo za cilj nasilno ogražanje druge države, njene samostojnosti in integralnosti. Ta predlog izvira odvisno iz prepričanja obeh velesil, da ni mogoče brez volje za mir, brez medsebojne lojalnosti in brez spoštovanja suverenosti ter integralnosti srednjeevropskih držav nobeno njihovo trajno sodelovanje niti na političnem, niti na gospodarskem področju. In da tudi ni mogoče nobeno trajno pomirjenje. Obe velesili pričakujejo, da bodo ta pakt podpisale predvsem Avstrija, Italija, Madžarska, češkoslovaška, jugoslavska in Nemčija. In da bodo v drugi vrsti pristopile k njemu tudi Francija, Rumunija in Poljska, tako da bi obenem pomenil širok Locarno za Srednjo Evropo, v danem primeru pa tudi za južno-vzhodno Evropo.

Uresničenje tega načrta zahteva seveda pristanev vseh prizadetih držav. Sprito vpliva, s katerim razpolagata oba rimska pogodbenika in glede na direktne odnose, ki jih imata s posameznimi državami srednjeevropskega področja, pa moremo računati kot gotovo, da ta uspeh rimskega dogovora ne bo ostal zgolj na papirju. Češkoslovaška in vsa Mala antanta nista nikdar po ničemer drugemu bolj stremeli kot

habsburško vprašanje zgolj notranja avstrijska zadeva. To naglašajo radi tudi zainteresirani Madžari. Kako bi se v takem primeru izvajalo »nevmešavanje«? Morda ta dilema ne prihaja toliko v poštev za politični Rim, pač pa za druge bodoče kompacišente predvidenega pakta. Ostali smo pri avstrijskem primeru, zato se na madžarske možnosti, zlasti na inozemsko propagando Rudimpešte tu ne oziramo. Če bi načeli to poglavje, bi seriozni pomisleki narasli v nedogledno številu.

To vse so opasne zankje za nameravano pogodbeno stipulacijo nevmešavanja. Mnogo bolj kakor njegova aplikacija na narodne majšine, kamor je hotel obrniti zadevo avstrijski in madžarski tisk. Marjinski pravo je internacionalna zadeva četudi se tozadevna konvencija še ni razveljavila na vse države. Tako bo tudi ostala kljub vsakemu paktu o nevmešavanju.

po lojalnem sodelovanju vseh srednjeevropskih držav. Vedno sta kazali za to odkritočno voljo ter poudarjali kot svoj pogoj vedno in povsod medsebojno spoštovanje mej in potrebo odpovedi vsem pokrotem ter stremljenjem, ki goje medsebojne sovražnosti. Zato moreta pristati na rimsko pobudo, ker vidita v tem približanje k lastnim ciljem in obenem najboljšo voljo za končno pomirjenje Srednje Evrope in vseh njenih činiteljev.

Agrarni »Venkov« zaključuje svoj komentar z besedami: Anglija, Francija in Italija imajo danes skupen interes pri ohranitvi sedanjega stanja v Evropi. Treba bi bilo samo žeteti, da bi se tudi Nemčija pridružila tem državam.

Glede potovanja dr. Beneša v Rim opozarjajo listi, da obstaja še drug razlog zanj. Dolgoletna pogajanja o modusu živendi med Vatikanom in češkoslovaško so namreč v toliko dozorela, da se more računati v doglednem času z njihovo skorajšnjo zaključitvijo. Zato ni izključeno, da bo slovesnemu podpisu sporazuma v Rimu prisostvoval dr. Beneš sam.

Kaj sta sklenila Laval in Mussolini

Italijanska uradna objava o doseženih sporazumih v Rimu

Rim, 9. januarja. k. Agencija Stefani objavlja: Sporazum, ki je bil prednočnim podpisanim v Rimu, obsega protokol o ureditvi italijanskih in francoskih interesov v Afriki, nekaj zapisnikov o ustenih dogovorih glede problemov, ki se tičejo obeh vlad, ter ugotovitve o sporazumu o gotovih političnih problemov.

Kolonije v Afriki

Pogodba med Italijo in Francijo, ki se nanaša na ureditev njihovih interesov v Afriki, določa meje med Libijo in sosednimi francoskimi kolonijami ter med Eritrejo in francosko obalno Somalijo v skladu s čl. 13 londonskega pakta, po katerem so bile Italiji priznane pravice do kolonialnih kompenzacij v obliki gotovih obmejnih povračil v njenih kolonijah. Mejo, ki loči Libijo od francoske znanje in ekvatorialne Afrike, so sedaj toliko popravili, da poteka od Tumma, ki je določen že s francosko-italijanske pogodbe iz l. 1919, kot izhodišče bodoče meje med obema kolonijama, do anološko-egiptiske meje na mesto, kjer se križata 24. meridian vzhodno od Greenwicha ter 1845 vzporednik severne širine. Po novi razmejitvi pripadajo italijanskemu kolonialnemu ozemlju oazi Azouz in Guezenti, francoskemu pa še Bardai in Tekro. Površina od Italije pridobljenega ozemlja, ki sedaj pripada Libiji, znaša približno 214 kvadratnih kilometrov.

Mejo med Eritrejo in francosko obalno Somalijo so popravili tako, da teče sedaj med Derom Elouajem ob obali Rdečega morja in Daddatom ob hudoorniku Weim. Italija je tako pridobila del obale ob morski ožini Bab el Mandeb. Francija je koncedirala Italiji tudi otok Oumerek.

V evroho podrobne razmejitve se takoj uslanovita dva mešani komisiji, ki bosta pripravili tudi poročilo o dobrem sosedstvu kakršne so obitajne med posameznimi kolonialnimi velesilami.

Poseben protokol se nanaša na vprašanja Italijanov v Tunisu in določa, da se dosežanje tuniške konvencije z dne 28. marca l. 1890, (ki so se molče podaljševale po tri in tri mesece), podaljšajo, kolikor se nanašajo na narodnostna vprašanja, praktično do 1935. Vsi etno, ki jih bodo rodili italijanski etari v Tunisu do omenjenega leta, ostanajo italijanska narodnost. Oni, ki se bodo rodili od l. 1935, do 1935, bodo imeli pravico optirati za francosko državljanstvo, čim postanejo polnoletni. Kar se tiče italijanskih šol v Tunisu, določa protokol, da se bodo ohranile do 28. marca 1935, ko preidejo v privatne roke in se podredijo francoski šolski zakonodaji v Tunisu. V vsem ostalnem pa ostanajo tuniške konvencije iz l. 1890 v veljavi le še do l. 1945. Odleži se bodo tuniški Italijani postopno podredili splošno veljavnemu francoskemu pravu, in sicer po določitih posebnih konvencijah, ki jo je treba v kratkem skleniti. Neodvisno od režima, ki ga bo ustanovila ta konvencija, se že odeli priznava Italijanom, ki jim bodo francoske oblasti še pred l. 1945, dale koncesije za izvajanje kakšne slobodne profesije, da ostanajo do smrti podrejeni zakonom, ki so zanje doselej veljali.

Srednja Evropa

Glede Avstrije in Srednje Evrope sta se obe vladi sporazumeli, da bosta priporočili državam, ki so prvenstveno prizadete, sklenitev pogodbe, po kateri se nobena izmed njih ne bo vmešavala v notranje zadeve svojih sosed in na kateri se ustvari zanje recinostna obveznost, da ne smeta favorizirati nobene akcije, ki bi imela namen nalogo štandratni teritorialni integralnosti ter političnemu in socialnemu razumu elohorne izmed narodnih etnik. Ta pogodba naj bi se sklenila ob koncu med Italijo, Nemčijo, Jugoslovijo, češkoslovaško, Avstrijo in Madžarsko, kar med avstrijsko zvezno republiko in vsemi onimi državami, ki nanjo

Tudi Nemčija enakega mnenja

Paris, 9. januarja. d. Posebni dopisnik lista »Information« pripisuje velik pomen razgovoru Mussolinija in Laval z nemškim poslanikom Hasslom in pravi med drugim:

Službeni nemški krogi so svoje mnenje o francosko italijanskih dogovorih bistveno izpremenili. Prepričani so, da se bo na podlagi rimskih pogodb izvršilo zblizanje med nasprotnimi skupinami držav. Pogodbe o nevmešavanju ne presojajo neugodno. Zdi se upravičena domneva, da je poslanik Hassel poslal berlinski vladi o tem svoje poročilo. Kakor smo izvedeli, bo tudi Francija pristopila k paktu o nevmešavanju.

Oficijozna Agencija Havas objavlja, da bosta diplomatska zastopnika Francije in Italije v Berlinu v prihodnjih dneh podzvela pri nemškem zunanjem ministru skupno demaršo, katere namen bo pričetek razgovorov na podlagi rimskih dogovorov o paktu glede nevmešavanja in medsebojnega konzultiranja.

neposredno mejijo, pozneje pa naj bi se ji priključile Francija, Poljska in Rumunija, tako da bi se razširila razen na Francijo tudi na vse ostale nasledstvene države. Italijanska in francoska vlada sta spoznali potrebo da se ohrani neodvisnost in integralnost Avstrije in sta zaradi tega že sedaj sklenili, da se bosta po potrebi posvetovali skupno z Avstrijo, kakšne odredbe naj se izdajo v evroho njene obrambe. Te konzultacije naj bi se pozneje razširile tudi na vse ostale sosedne države.

Gospodarsko sodelovanje

Italijanski ministri predsednik in francoski zunanji minister sta spoznala oportunitet, da se razvijejo intenzivnejši gospodarski odnosi med Italijo in Francijo ter njunimi kolonialnimi posesti v Afriki in

Nemška oborožitev zopet v ospredju

Prizadevanja velesil grede sedaj za tem, da spravijo nemško oboroževanje v sklad s svojimi interesi

Paris, 9. januarja. d. Vprašanje nemškega oboroževanja je stopilo znova v ospredje. Večina pariških listov obravnava ta problem z vso pozornostjo. Med njimi je zlasti zanimivo poročilo »Oeuvra«, ki pravi med drugim:

Praktično stališče francoskega zunanjega ministra Laval v vprašanju nemške ravnopravnosti v oboroževanju bi se moglo le težko spraviti v sklad z neelasticno francosko noto, ki je bila odposlana v Berlin kot odgovor na nemške zanteve lani 7. aprila. Z vztrajanjem na stališču, kakršnega je zavzel Laval, pa se na drugi strani tudi ne more preprečiti, da se Nemčija ne bi oborožila, kajti le s proglasitvijo da je protizakonita, se taka akcija še ne more preprečiti. Po pravkar podpisanim francosko-italijanskem sporazumu bo Nemčija pozvana, naj izjavi pred svetom, do kakšne mere je sedaj oborožena in kakšne namene ima za bodoče v tej smeri. Če bi prizadete države izrazile pripravljenost priznati nemško enakopravnost v oboroževanju, bi bilo v vsakem primeru potrebno, da Nemčija podpiše mednarodno konvencijo o razorožitvi.

Londonski poročevalec »Matina« poroča, da britanski službeni politični krogi verujejo v možnost obnove mednarodne razorožitvene konference, ki naj bi sedaj dosegla predvsem naslednje rezultate:

Gospodarsko sodelovanje balkanskih držav

Atene, 9. januarja. AA. Danes se je končalo prvo zasedanje gospodarskega sveta Balkanske zveze. Zasedanje je zaključil zunanji minister Makisimos, ki je poudaril, da je bilo delo sveta zelo plodno in koristno, zlasti v gospodarskem pogledu.

Za javnost je bil izdan naslednji komunikat:

Sporazumno s sklepi, sprejetimi na evro stalnega sveta Balkanske zveze v Ankari dne 2. novembra 1934 se je sestel gospodarski svet Balkanske zveze na svojo prvo zasedanje v Atenah pod predsedstvom zunanjega ministra grške republike Makisimosa. Svoje delo je začel 9. januarja in ga končal 9. januarja 1935. Prvi zasedanje je imel namen izmenjati splošnih in podrobnih naziranj o perečih vprašanjih, zlasti o

končno s sosednimi državami ter sta sklenila odrediti vse potrebno, da bi se realiziralo tako sodelovanje. V okvir tega sodelovanja spada tudi italijanska finančna udeležba v železnici Djibuti - Addis Ababa.

Enoten nastop v pogledu razorožitve

Italijanska in francoska vlada priznata v skladu z izjavo o enakopravnosti, ki je bila podana 11. decembra 1932, da ne more nobena država z enostranskim aktom izpremeniti svoje obveznosti glede oborožitve. Če bi se tak primer pojavil, se bosta obe vladi posvetovali, kaj je treba storiti.

Skupna deklaracija

Italijanski ministri, predsednik in francoski zunanji minister sta končno podpisala generalno izjavo, ki predstavlja dokaz, da so se likvidirala glavna vprašanja med obema državama, ki doslej niso bila rešena, ter da nameravata obe vladi realizirati in izpolniti tradicionalno prijateljsko med obema narodoma in sodelovati v duhu vzajemnega zaupanja pri obnovi Evrope, in končno, da se bosta obe vladi med seboj vselej posvetovali, kadarkoli bi to zahtevale dane okoliščine.

Laval v Parizu

Paris, 9. januarja. g. Zunanji minister Laval je danes ob 9.30 s svojo hčerko in spremstvom prispel v Pariz. Salonski voz ministra je bil okrašen s francoskimi in italijanskimi zastavami. Na kolodvoru se je zbral več višjih uradnikov francoskega zunanjega ministrstva, dalje apostolski nuncij, diplomatski zastopniki Male antante, Grčije in Turčije ter zastopniki vlade. Novinarjem je Laval izjavil med drugim: »Zelo sem zadovoljen z uspehi sivega potovanja. Ker mi je uspelo zagotoviti francosko-italijansko prijateljstvo, menim, da nisem storil usluge samo interesom naše države, temveč tudi interesom miru.« S kolodvorja je Laval odšel v zunanje ministrstvo, kjer je imel daljši razgovor z angleškim opravnikom poslov.

Laval povabil Mussolinija v Pariz

Rim, 9. januarja. d. Večeraj dopoldne je Laval povabil v imenu francoske vlade italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija, naj pride na obisk v Pariz.

1. Popolno kontrolo nad prometom orožja.
2. Ustanovitev stalnega odbora za razorožitvena vprašanja.
3. Strogo kontrolo nad proizvodnjo kemikalij, ki se lahko rabijo v vojne namene. Vsaka država bi bila dolžna periodično objavljati poročila o stanju svoje oborožene sile.

Paris, 9. januarja. d. V razgovoru z zastopnikom »United Pressa« je napovedal bivši francoski minister za letalstvo Pierre Cot v novem letu odstranitev vseh nesoglasij med Francijo in Nemčijo, in kot posledico konec mednarodnega tekmovanja v oboroževanju. Prepričan sem, je dejal, da želi vsa Francija kljub težkočam, ki nastajajo zaradi notranjega položaja v Nemčiji, definitivno odstranitev vseh neresenih vprašanj. Mnenja sem, da je rešitev francosko-nemškega problema v ustanovitvi kontrolne urada, ki bi mogel preprečiti tajno oboroževanje. Mislim, da bi mogel tak urad, osnovan s posredovanjem Društva narodov, nadzorovati tako proračunske kakor produktivno stran oboroževanja, ker ne povzročajo težkoč tako zelo odkrita, kakor tajna oboroževanja. Če bo dosežen nemško-francoski sporazum o oboroževanju, bo ostali svet prišel do prepričanja, da je vojna nevarnost zmanjšana in s tem bo dobila mednarodna razorožitvena akcija novo pobudo.

gospodarskem zblizanju med štirimi državami, v svrhu izdelave referata, ki bi se predložil stalnemu svetu Balkanske zveze na njegovem novem sestanku 10. maja 1935 v Bukarešti.

Na podlagi zasedanja komisije je gospodarski svet Balkanske zveze sestavil končni zapisnik, ki vsebuje šest resolucij. Resolucije se tičejo: 1. trgovinske politike, 2. prometne politike, 3. balkanske banke, 4. turizma, 5. sodelovanja gospodarskih ustanov in 6. notranje ureditve.

Končni zapisnik bo predložen v odobritvi zunanjim ministrom držav Balkanske zveze. Gospodarski svet je z zadovoljstvom ugotovil pri razpravah na prvem sestanku, da so bili vsi razgovori in vse debata orodje za najbolj priateljskim duhom in polni volje za vzajemno sodelovanje.

Naši kraji in ljudje

Avstrijska pravica koroškim Slovencem

Krivo pričevanje in zavijanje dejstev — nič novega pri zatiranju našega življa na Koroškem

Kljub svečanim obljubam, ki jih je dal bivši avstrijski kancelar Dollfuss manjšinam in kljub vednemu poudarjanju izrazito katoliškega značaja nove avstrijske ustave, ki naj bi nudila vsem državljanom iste pravice, postaja položaj koroških Slovencev čedalje bolj nevarnejši. Kjer se le oči prilika, postopajo nemška oblastva s prepovedmi in šikanami proti vsakemu narodno-kulturnemu udejstvovanju manjšine in ji jemljejo še to, kar ji je po usodnem plebiscitu ostalo. Z novim položajem v državi se uveljavljajo tudi nove metode narodnega zatiranja, metode spletk in ovađstva, nasilnosti in terorja.

V Smarjeti v Rožu je zahtevala peščka zagriženih nemških turjav z vodjo domovinske fronte na čelu nemško petje v cerkvi. Pevovodja je z ogorčenjem zavrnil neosnovane zahteve. Kmalu nato je ustanovil domačin-akademik slovenski izven-cerkveni zbor in takoj ga je napadla nemškutarska klika kot motilca miru. Vodja domovinske fronte mu je v posebnem pismu pojasnil, da slovensko petje ni v skladu s smernicami novega domovinskega gibanja. Neki ljudje so mu celo zagrozili, da ga bodo ob priliki pretepli. Grožnja so tudi izpolnili, sicer ne nad njim, pač pa nad njegovim tovarišem, akademikom iz sosedne fare, ki ga je obiskal.

Bilo je 9. septembra lani, ko sta jo mahnila dva slovenska visokošolca na veseličarje v Koroški. Prireditelj veseličarje, sami narodni odpadniki, ki so bili do julijevskih dogodkov očitno v taboru nacionalnega socializma, a so se znašli pozneje, ko je zaplaval ostrejši veter, v konglomeratu domovinske fronte kot navidezni pripadniki Heimwehra, so uporabili priliko, da v navzočnosti teh dveh akademikov, ki svojega narodnega prepričanja nikjer ne prikrivata, dajo duška svoji narodni nestrpnosti in svojemu sovražništvu. Prišli so nima napivati s klici »Heil Deutschösterreich!« Eden visokošolcev jih je zavrnil, da »Deutschösterreich« ne eksistira, drugi pa je v prepričanju, da sme izraziti svoje navdušenje za avstrijskega kancelarja na slovenskih tleh v maternem jeziku, odgovoril na nemškutarsko zbadanje s krepkim: »Živela Avstrija!« in »Živela Slovinci!«. S tem pa je bil že ogenj v strelu. Kljub odločnemu poudarjanju, da ima pravico do takega klica, posebno še, ker je dokazano, da so bili predniki kancelarja Slovinci, v njegovi fari doma, je navalila nahujskana drhal pod vodstvom

šmarješkega nadučitelja Startinika in humberskega gozdarja Zmavca na »predzdržneža, ki si upa uganjati na nemških tleh srbsko propagando«. Navzoči orožnik iz Smarjete Arneja, ni smatral za potrebno, da bi napadenega in že krvavečega visokošolca branil.

Poškodovani in iskali zadoščenja pri sodišču v Borovljah, kjer je bil vsaj gozdar Zmavec, ki je prizadejal napadenemu dve občutni rani na kolenu, obsojen, a je po nasvetu svojega branitelja dr. Bruggerja, vodje domovinske fronte za celovški okraj, vložil priliz pri drugi obravi. Pod predsedstvom dr. Zigeunerja in v navzočnosti sodnikov dr. Clementschitscha in dr. Puschgarta in državnega tožilca dr. Gottscheberja pa je bil obtoženi oproščen s tole motivacijo: »Utemeljite okrajnega sodišča ne vplivajo prepričevalno. Iz prvostopenjskih izsledkov je razvidno, da je dotični akademik v najnevarnejši obliki s svojim izjavljanjem motil veseličarje in družina in da se je zaradi tega vse upravičeno zgražalo nad njim, tako da je moral naposled bežati. Ob tej priliki je zaradi svojega nezastopnega izjavljanja prišel po zaslugi nekega neznanca do padca. Kljub obtežujočemu pričevanju dotičnega akademika, ki ga je zaradi njegovega nesporodnega obnašanja ni smatrali za verodostojnega, ni krivda obtoženca dokazana. Prizivno sodišče je zaslišalo neko novo pričjo, ki napravlja popolnoma verodostojen vtis. Iz njenega pričevanja je razvidno, da je bila ona tista oseba, ki je zadala neposredno po nečuvnem izjavljanju akademiku tak udarec, da je padel. Torej krivda obtoženca ni tu dokazana in ga zato oproščamo.«

Sicer nam ni nič novega, da se poslužujejo nemška oblastva pri zatiranju slovenskega življa na Koroškem raznih zvijač, v tem primeru krivih prič in zlobnega zavijanja dejstev, a čudno se nam zdi, da se upajo visoki sodni funkcionarji v javni razsodbi oceniti in ožigosati klice: »Živela Slovinci!« in »Živela Avstrija!« kot »nezastopno izjavljanje v najnevarnejši obliki« in kot »nesporodno obnašanje«. To je samo dokaz, da imajo tudi v novi Avstriji zagriženi sovražniki Slovencev prvo besedo, in dokaz, da so bili upi, ki so jih stavili koroški Slovinci v novo ustavo in nove moč, ničevni in da se vrši narodno zatiranje še v poostreni obliki naprej.

Na gori gorá — bajeslovnem Olimpu

Zanimivo predavanje tajnika SPD dr. Arnošta Brileja o vzponu štirih Slovencev na Zeusov prestol

Ljubljana, 9. januarja. Sinoči je naš SPD spet zbral planince, smučarje in prijatelje narave v Delavski zbornici in zanimivemu predavanju, ki je imelo — kakor vsako — spet polno dvorano. Predavanja SPD in njegovi predava-

Tabor s Stefanom (2909 m) v ozadju

telji so že tako popularna, da si jih je zmerom naraščajoča truma prijateljev gora in gorske narave že prav zaželela, posebno še letos, ko se smučarska sezona ni niti pošteno pričela in je oživljanje spominov na lepe in zanimive planinske ture v poletni dobi naravnost blagodejno. Če krasi takšno predavanje še cela serija izvrstno uspešnih planinskih in priložnostnih slik in zna predavatelji poslušalca s takšno ljubeznijo do narave, pa tudi s tako prijetnim stilom pritegniti nase kakor naš vneti prijatelj planin dr. Brilej, je takšno predavanje za vsakogar res izreden užitek. Ko zapušča dvorano, se kar uživeti ne moreš, da si spet v ljubljanski megli.

Po kratkem nagovoru predsednika literarno-znanstvenega oddelka SPD dr. H. Tume je stopil za predavateljsko mizo g. dr. A. Brilej, ki nas je uvodoma spomnil čudnega sijaja, s katerim so Olimpo in ves njegov kraj obdajali stari Grki in kakršnega smo v spominu ohranili tudi mi. Prav v nasprotju s to mistiko pa je zgodovina njegovega zavzetja, kajti presenetljivo je, da so prvi planinci stopili na pobočja Olimpa šele v drugi polovici preteklega stoletja, toda ti prvi poskusi jih niso privedli do najvišjih vrhov. Na Olimpu s tremi skoraj enako visokimi vrhovi Mitika (2917 m), Skala (2866 m) in Stefani ali Zeusov prestol (2910 m) je kot zadnji padel

KULTURNI PREGLED

Pogledi na naše kulturno življenje

V decembrskem zvezku »Ljubljanskega Zvonca« je izšel članek g. prof. Vinka Košaka »Pogledi na naše kulturno življenje«. Tu razpravlja o nekaterih vprašanih širšega pomena: tako n. pr. o kulturnih nalogah dnevnikov, potrebi idejne usmerjenosti naših revij o našem lepougovoru, ki da nima prave zveze s sedanjim življenjem, o škodljivosti slabo izbranih prevodov iz tujih slovstev. Prihaja k sklepu, da je potrebna temeljna preorientacija vsega našega kulturnega dela, katerega moramo duhovno poglobiti ter prilagoditi potrebam sedanjega življenja. »ter da mora starejša generacija nadomestiti pri kulturnem delu sodobna mladina, ki še ni obremenjena z napakami preteklosti in okužena po ne-zdravih razmerah v sedanjosti.«

Ne nameravamo se spuščati v podrobno polemiko s pisecem »Pogledov na naše kulturno življenje«, ki je napisal tudi marsikakšno sprejemljivo misel in pobudo. Le nekoliko opazki k stališču, ki ni samo piscevo mnenje je dokaj razširjeno med našo »neobremenjeno« generacijo.

Sklepi avtorja »Pogledov na naše kulturno življenje« ne povedo v jedru nič no-

vega. Slehera mlada generacija se je skušala uveljaviti s članki, v katerih je zahtevala, da naj se vse življenje temeljito preusmeri, poglobi, prilagodi novim potrebam itd. Take zahteve so tako rekoč normalen pojav v kulturni zgodovini in jih silimo z vseh strani kakor stare, že zdavnaj zmanjevalje, ki jih bo vsak med nami zapel ali zažvižgal. Prav tako ne pomeni nič novega zahteva, da naj mladina stopi na mesto starih, češ da mladina ni okužena po ne-zdravih razmerah itd. Skoraj iste besede bi lahko navedli iz izjav in programov dveh ali treh generacij pred nami. Problem »očetov in sinov« se ponavlja v kulturi vprav biološko nujno. Toda izkušeni človek ve, da je temeljita preusmeritev, poglobitev, prilagoditev življenja v praksi težaven in zapleten proces.

Sicer pa preusmeritev, poglobitev in prilagoditev potrebam sedanjega življenja ni jasna niti v teoriji. Kakšne so potrebe sedanjega življenja? Sploh: kaj je to »sedanje življenje«? Ideologije se sila radi odključujejo prav na sedanje življenje, in sicer vsi po vrsti, dasi so njih pojmi o sedanjem življenju očitno protislovni. Vsak si po-

čele l. 1913. vrh Mitike po Švicarju Baud-Bovyju. Prvenstvene plezalne ture v divjih stenah Olimpa po so bile izvršene šele v lanskem poletju, tik pred prihodom dr. Brilejeve štiričlanske odprave (tovariši na poti so mu bili prof. Marjan Lipovšek, Jana Bleiweis in Lev Pipan). Da pa zgodovina zavzetja Olimpa ne bo orez sledu o Slovincih in Jugoslovencih, sta Lipovšek in Pipan opravila severozapadni greben Zeusovega prestola, ki sta pred njima odnesla ž njega prvenstvene lovorike tržaški plezalec Comici in naša rojakinja Escherjeva iz Tržica. ter prvenstveno plezalno partijo na Skolion.

Nato pa smo šli s predavateljem na pot! Iz Skoplja ob lenem in rujavem Vardarju do Soluna, kjer so tovariši ostali dva dneva in si do dobra ogledali do židovsko-orientalsko trgovsko središče, ki je že od vekov sporno jabolko med tremi ali štirimi narodi. Nekaj zgodovinskih ostankov priča o slavi in pomenu Soluna v prejšnjih stoletjih, sicer pa vladata tamkaj vročina in umazanost. Odtod je krenila odprava šele na pravo pot do vnožja Olimpa. 60 km železniške vožnje jo je privedlo do postaje Litohoron — dve borni kočici tamkaj komaj 200 m od Egejskega morja, kraj 8000 prebivalcev pa je oddaljen nekoliko 10 km — odkoder so po dragi odškodnini z dolgoletnim vodnikom za Olimpo pod vodstvom mladega fantiča naskočili bajeslovno Zeusovo kraljestvo G. predavatelj nas je pri tej priliki podrobno poučil o zanimivi sredozemski flori teh gor. Prvi daljši odmor in izhodišče za pravi vzpon na Olimpove vrhove je dobila odprava v tkzv »Spilija«, kjer preživlja poletne mesece zanimivi slikar Olimpa Itakios, po imenu rojak nemirnega Odiseja. Umetnik je čudno naravno zakonitosti priredil za zasilno bivanje in uživanje samotje, da ima prostor tudi nekaj poezije, je posamezne kote imenoval po devetih Muzah, sam pa si je pripravil ležišče pod okriljem svoje Muze Kaliope. Odtod so naši planinci naslednje jutro nadaljevali turo v osrčje Olimpa in se do popoldneva

Vlomilci iz Rožnika pred sodniki

Od zanimive bosanske družbe so bili trije obsojeni

Ljubljana, 9. januarja. Na idilični ravnic, obdani okrog in okrog z zelenim drevjem, pod nekdanjo skalnico na Šišenskem hribu se je lanske poletje utaborila večja družba bosanskih delavcev, ki ji je bil glavar Hussein Rosić. Družbo so razveseljevali tri mlada dekleta. Glavar Rosić je iz družbe organiziral svojo vlomilsko tolpo. Zvest pomagač in desna roka glavarjeva je bil 22letni Džemal Okanović, delomržež in klatež, doma iz Velike Kladuše v Bosni. Ta vlomilska svojaz je v kratkem času od 13. do 24. avgusta lani izvršila v Ljubljani, v Dravljah, na Viču, v Rožni dolini in v Mostah zaporedoma kar 12 vlomov. Vrgla se je v prvi vrsti na jestvine, živila, pičajo, pa tudi drugih dobrih stvari ni zametavala. Odnasali so ljudem obleke, perilo, čevlje. Naplenili so res izredno množino blaga, ki so ga deloma prodali, deloma sami porabili glavno zalogo pa jim je ljubljanska policija zaplenila v njihovem gozdnem skladišču. Vlomilska tolpa je vsega skupaj oskodovala 18 strank za 10.994 dinarjev.

Ko je policija septembra odkrila to gnezdo rokomahov, jo je sicer glavar Rosić popihpal, a je pred mesecem vendarle prišel v roke orožnikom. Policija je aretirala več članov gozdnih družbe, tako tudi vsa tri dekleta. Državni tožilec pa je danes pred malim senatom obtožil samo tri člane. Kot glavni obtoženec je stal pred sodniki Džemal Okanović, dalje njegov rojak, elegantno oblečeni Džamil Hajdenić in mladi delavec France Z. z Dolenjskega, ki je pač zašel po naključju med te rokomahje.

Okanović je k obtožnici kratko pripomnil: »Čisto vse priznam, kar je tu zapisano. Samo tega ne, da bi bil razbil na Rožniku kolo. Ne vem, kje sem vse kradel. Tudi ljudi ne poznam.« Okanović govori že prav lepo slovensko, skoraj slovnično pravilno. Obtožen je tudi vlačugarstva in postopajstva ter prepovedanega povratka v Ljubljano. Po njegovem priznanju so najobilnejši plen odnesli od vlomov pri Riharju v Mostah, ko so pobrali za 1815 Din raznega blaga. Frana Bernarda v Stožicah so okradli za 2655 Din. Valentinu Jančigaju v Ljubljani so pobrali mnogo masti, brusnic, slivovke, konjaka in obleke v skupni vrednosti 2718 Din.

Z drugim obtožencom se je g. predsednik takole pomenil: »Hajdenić, obtožen ste, da ste z Okanovićem vlomili pri Dob-

dvignili na 2600 m, kjer so na visoki planoti Isosoma Ilios postavili šotore in svoj glavni stan. Po deževni noči je vstalo lepo jutro in odprava se je razdelila v dve skupini; Lipovšek in Pipan sta izbrala plezalno pot, ki jo je 14 dni pred njima prvi opravil Tržačan Comici, predavatelj in Bleiweis pa sta šla navzgor po južnem grebenu. Z obeh strani stvar ni bila najhujša, vendar sta plezalca potrebovala dve uri dalj in tako so se na vrhu Zeusovega prestola srečno sešli ob 5. popoldne. Razgleda v daljino niso imeli, pač pa so lahko opazovali okoliške vrhove, ki so se zdaj pa zdaj v vsej krasoti in tišini kazali iz slikovitih meglenih zastorov. Homer, ki je opeval ta kraj, je vedel povedati, da na Olimpu sijal zmerom zlato sonce; turisti so ga žal spoznali drugače in od blizu in od daleč.

Družba je po zavzetju Zeusovega prestola imela glavno nalogo za seboj; dan pozneje je se trojica — eden je ležal beten pod šotorom — povzpela še na Skolion (2905 m), kjer je ujela nekaj razgledov na prestol in druge bližnje vrhove, sicer pa se je tudi tresla v hladu in megli. Odprava je po tej turi dvignila šotore in se vrnila — Zeus jih je še z bliskom in gromom naglal ob sestopu — v gostoliubno slikarjevo spiljo, kjer jo je čakala topa jed in pa večni ogenj, ob katerem si je osušila premočene obleke in otajala premražene ude. Lipovšek in Pipan sta odtod krenila še na prvenstveno plezalno turo po severni steni Skoliona, predavatelj pa je sam odrinil v dolino, po ovinkih našel Litohoron, odtod z veseljem avtobusom domogel Katerini in se stlačil v ekspresni vlak Pariz-Atene ter za hip odbrl še v helensko prestolnico. Milijonsko mesto ima še danes svoj glavni čar v nedoseženih spomenikih na starodavno Helado in neno visoko kulturno stopnjo. Fidijske dale so še danes vzor modernim arhitektom in na Akropoli je kljub ruševinam ostalo nekaj stavb, pred katerimi mora strmeti tudi človek moderne dobe.

Predavatelj so poslušalci nagradili s ploskom, še večje priznanje pa naj mu bo zvest, da je s to svojo drugo veliko turo na Balkan kot prvi pokazal, kam naj gredo tudi potni in cilji jugoslovanske alpinizma. Ledina je zorana, pcnemalci bodo imeli že lažje delo in začrtano pot!

nikarju v Dravljah in pomagali odnesti mnogo masti, 6 l brinovca, 3 l belega vina in še konjsko salamo.« Hajdenić: »Vse mi je Okanović naprtil iz maščevanja. Pred leti sva se stela, pa mi je prisegel osvet.« Predsednik: Svinjskega mesa ne jeste?... Nel... Pijete brinjeve?... Nel... Jeste konjsko salamo?... Nel Sem musliman!... Predsednik Okanoviću: Ali jeste svinjsko meso?... Pa da! Sigurno vsi muslimani, ki gremo v svet, jemo svinjsko meso, pijemo rakijo in jemo salamo... Hajdenić: Pravoverni musliman nikoli, tako mi Alah!

Tretji obtoženec France Z. je priznal, da je nosil nahrbtnik blaga, ni pa vedel, da je notri ukraden blago. Zatrjeval je: »Ni kdar nisem bil povzržen tatvini. Mene je slaba družba zapeljala.« Udeleževal se je na Rožniku 3 dni velike pojedine, podnevi je hodil na delo, ponoči pa na Rožnik spat.

Med razpravo je prineslo v dvorano 8 kaznjencev ogromno množino najrazličnejšega blaga, corpora delicti. Blago je bilo zavito kar v rjuhe in odeje. Poleg so bili postavljeni piskri in kastrole, še razna druga posoda, kakor tudi velika zbirka steklenic.

Bili so obsojeni: Džemal Okanović na 2 leti in 6 mesecev robije ter v izgubo častnih državljskih pravic za 4 leta. Džamil Hajdenić na 1 leto in 3 mesece strogega zapora ter v izgubo častnih državljskih pravic za 2 leti. France Z. pa na 4 mesece strogega zapora in 180 Din denarne kazni ali 3 dni zapora. Okanović bo po prestani kazni oddan v prisilno delavnico. Proti temu delu sodbe je ugovarjal, v ostalem so se pa vsi trije vdali v usodo.

Paramount namerava filmati v okolici Bleda

Bled, 9. januarja. V ponedeljek je prispel na Bled in se nastanil v hotelu »Toplica« g. Terence Atherton, urednik angleškega časopisa »Southslav Herald« iz Beograda, da izbere kraj in organizira filmske posnetke v Jugoslaviji. G. Atherton je izjavil, da ima Paramount namen napraviti film v okviru lepih zimskih pokrajini, kjer bi se vršile zimske sportne prireditve. Drama za film naj bi se odigrala v romantičnem zimskem kraju in bi bila

Do 20% več svetlobe

za manj denarja
TUNGSRAM
nitka v dvojni vijajnici
svetlobna množina v dekalumenih

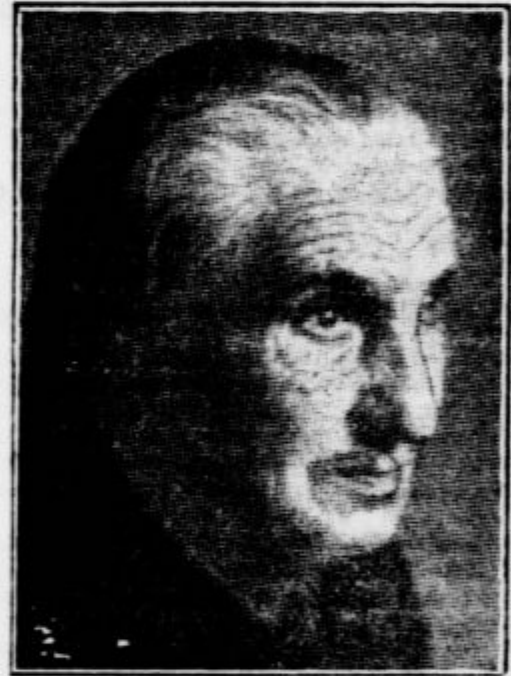
spremljana z godbo. Vmes bi bili prizori v mesečini in lepe baletne točke v snegu ali pa na zamrzlem Blejskem jezeru. Balet bi izvajalo 12 angleških girls. Računa se, da bi Paramount za te svoje posnetke poslal v Jugoslavijo okrog 50 oseb. Organizacijo smučarskih tekem in drugih sportnih prireditev za ta film prepustila Paramount posameznim lokalnim sportnim organizacijam. G. Atherton je izjavil, da bo Paramountu priporočil za posnetke romantične kraje okrog Bleda.

Ob tej priliki naj pripomnimo, da se je število angleških gostov na Bledu v preteklem letu podvojilo. Tudi število ameriških gostov je znatno poraslo.

Ko se začno krvne cevi poapnjevati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice na redno izpraznjenje črevesja in zmanjša visok navel krvi. Mojštri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »Franz Josefove« grenčice, ker odpravi zastajanje v želodnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

85 let ge. Antonije Cotičeve

Danes dopolni 85. leto ga. Antonija Cotičeva, mati znanega akademskega slikarja g. Viktorja Cotiča. Jubilarntka je še čvrsta in zdrava. Rojena je bila v Kopru in je živela ves čas pred svetovno vojno v Primorju in v Gorici, od koder je morala pobegniti 1915. Po vojni se je vrnila v Go-

rico, kjer je izgubila soproga. Nedolgo zatem se je naselila v Mariboru pri svojih otrokih. Sedaj živi v Ljubljani pri g. prof. Cotiču. Od otrok jih živi še troje, (starejši Jože je v Italiji, hčerka ga Zinka Zel pa v Mariboru). Ga. Cotičeva je že tudi trikratna prababica in to otrokom upravnika municijskega skladišča dravske banovine podpolkovnika g. Nikolića in učitelja g. Zeia. Jubilarntki želimo še mnogo let zdravlja in veselja v krogu njenih potomcev!

so »skušali najti odgovor na vsa važna vprašanja sedanjosti ter umetniškega ustvarjanja sploh« (!)? Videti je, da pisec — kakor toliko iz vrst tiste mladine, ki ni okužena po ne-zdravih razmerah v sedanjosti — nima ali ne mara pokazati jasne misli o tem ali naj se kulturno življenje preureja in preusmerja v svobodni tekmi raznih kulturnih idealov, ali pa naj se preuredi in preusmeri (seveda nasilno!) po sklepu kakšnega kongresa, ki skuša najti »odgovor na vsa važna vprašanja sedanjosti.« Takih kongresov je lahko po potrebah sedanjega življenja toliko, kolikor je v svobodni družbi kulturnih struj in ideologij. Ne gre za to, kateri kongres naj ustvari enoobrazni model »potreb sedanjega življenja«, marveč, kdo naj ga s silo vpeje v prakso! Samo tu je razpote časa: Ali svoboda ali sila? In če sila: do katere meje? Dokler se pisec kulturnih pogledov ne spoprije s tem »Problemom mit Hörner, kakor bi rekel Nietzsche, je pisanje o temeljni preusmeritvi kulturnega dela samo lagodno ponavljanje starih fraz. Takih »reformativ« na papirju je približno toliko, kolikor je slovenskih kulturnih delavcev...

Še besedo o lekcijah, ki jih deli g. prof. Košak slovenskemu častnikarstvu. Nihče ni zoper kritiko častnikarstva; pisec lahko

povemo, da so prvi in stalni kritiki lista tisti, ki ga pišejo. Če je mogoče celo ob številki literarne revije — plodu enomesnega dela in morebitnih večmesnih priprav — z neverjetno lahkoto povedati, kaj vse bi si želeli in kolikih reči pogrešamo, je to tem lažje pri dnevniku. Naše častnikarstvo se stalno razvija in bo nedvomno doseglo še popolnejše oblike, če bo našlo za nje v naši sredini zadostno podlago.

Glede kulturne vloge častnikarstva pa moram pripomniti, da so pogledi g. prof. Košaka nekoliko zastareli. Danes prevladuje v častnikarstvu nazor, da dnevnik izvračuje predvsem kronistično - informativno službo, ker samo tako lahko ustreza svojem času, čigar življenjski ritem in zanimanja množijo sta drugačna kakor sredi 19. stoletja. Zaradi tega imajo listi vedno manj prostora za idejno utemeljena izvirna razmišljanja o raznih sodobnih problemih; za taka razmišljanja obstoje danes v srednji in zapadni Evropi številni revialni tedniki ali štirinajstodnevnik.

Glede »nazadovanja« feljtona (kulturne rubrike) omenjam samo to, da se je tudi ta del lista prilagodil modernim nazorom o častnikarstvu. V času, ko so pisali slovenski dnevnik Jurčič, Tavčar, Keršnik in tudi še Cankar, je bilo naše častnikarstvo izrazito provincialno. Domače pojave in dogodke so napihovali do neuporabnosti; zunanja politika je bila reducirana na

Enkrat v življenju

Elitni
kino Matica
Telefon št. 21-24

Smeh — godba — petje — veselje in mnogo ljubezni

Katica Nagy
Wolf, Albach Retty, Gustav Waldau
Predprodaja vstopnic od 11. do 1/13. ure.

Domače vesti

• Badnjak in naša vojska. Tradicionalni pravoslavni božični običaj prinašanja in sedenja badnjaka je udomaćen tudi v vseh vojaških garnizijah in pri vseh vojaških ustanovah. Prvi badnjak je proslavila srbska vojska leta 1886. v četrtem letu, ko je bila uvedena v Srbiji stalna vojska. V istem letu so bile uvedene tudi polkovne slave, da bi se na ta način najljepši in najpristnejši običaj iz domačih domov prenesli tudi v nove, časne domove državljanskih, ki jih je država poklicala v vojaško službo. Zadržna številka »Narodne Odbrane prinaša ponatist iz nekdanjega beograjskega lista »Srpstvo«, ki je obširno opisoval prvi vojaški badnjak v Beogradu.

• Za zgradbo železniške proge Varaždin-Koprivnica bo po objavi prometnega ministra g. inž. Vujčica v prihodnjem državnem proračunu določena potrebna vsota. Ta proga je bila projektirana že pred vojno in tudi po vojni se je o njej že večkrat razpravljalo. Proga bo zelo koristna ne samo v lokalnem, temveč tudi v splošnem prometnem pogledu. Z njo bi dobili n. pr. Maribor direktno zvezo z Osijekom. Sedaj je Maribor zvezo preko Zagreba oddaljen od Osijeka 136 km, z novo progo Varaždin-Koprivnica pa bi se razdalja skrajšala na 317 km. Zaradi ovinka preko Zagreba je Koprivnica oddaljena od Varaždina 194 kilometrov, z novo progo pa bi se ta oddaljenost zmanjšala na 40 km. Stroški gradnje so proračunani na 30 milijonov dinarjev, ker bi bila graditev zaradi prikladnega in ravnega terena prav lahko izvedljiva. Na vsej novi progi bi bilo treba graditi samo en most preko Bednje pri Ljubljani. Za prihodnje leto je objavljen tudi gradnja že davno projektirane železniške proge od Varaždina do Krizevca.

• Hoteliški kongres. V Zagrebu se bo vršil 25. in 27. t. m. redni letni občni zbor Jugoslovenske hoteliške zveze, ki bo združen s kongresom hotelirjev iz vse države. Na kongresu bodo razpravljali tudi o sanaciji hoteliške industrije in o ustanovitvi delniške banke, pri kateri bi se poleg članov zveze udeleževali tudi neki tuji podjetniki.

• Planinski dom na Kalniku že sprejema goste. Ko so križevski planinci začeli lani graditi svoj dom na Kalniku, so se zelo trudili, da bi spravili to planinsko zavetišče že do zime pod streho. To se jim je tudi posrežilo. Prvi gosti so praznovali v novem domu že dvajseto. Bili so to večinoma člani križevske podružnice Hrvatske planinskega društva.

STRUPI

za pokončevanje lisic po najnižjih cenah v
DROGERIJI I. KANC
NEBOTICNIK, LJUBLJANA
Pošiljam tudi po pošti.

• Odvetniška vest. Odvetnik v Celju Ivan Erhartič se je 31. decembra odpovedal izvrševanju advokature in je bil na lastno prošnjo izobrazil iz imenika advokatov. Za prevzemnika pisarne je bil imenovan odvetnik v Celju dr. Ivan Stanonik.

• Zdravniška vest. V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan zdravnik v Ljubljani dr. Avgust Spacapan.

• Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banke uprave dravske banovine« št. 3 z dne 9. januarja objavlja pravilnik o kontroli antirabne vakcine, odločno o prenosu odločb po §§ 64 in 110 zakona o uradnih naresnih ministrih, odločno o izpnebah in dopolnitvah uvozne in izvozne tarife k predlogu zakona o občini carinskih tarif. Izpremembe pravilnika o postranskih prejemkih osebje državnih prometnih naprav, objave banke uprave o pobiranju občinskih trošarin za leto 1934-35 in razne objave iz »Službenih Novin«.

kratke vesti ali pa na kak tedenski uvodnik; skratka: obzorje slovenskega lista je bilo tako ozko, da se danes ne bi zadovoljili s njim niti povprečni čitatelj. V tem duhu je bila urejevalna tudi kulturna rubrika. Takrat so o vsaki slovenski knjigi pisali cele fejtone. So ljudje, ki bi želeli to še danes, pozabljajo pa, da danes izide v enem ali dveh letih približno toliko slovenskih knjig, kakor nekoč v enem desetletju.

Danes je obzorje modernega slovenskega lista, kakor je »Jutro«, široko, svetovno. Ne da bi se odmakal domačemu svetu, skuša vendarle premagovati »esprit du clochere«, ki je prej gospodoval v slovenskem dnevniku in nuditi čitateljem nadomestilo za hite večjih narodov. Domači dnevniki je mnogim edini stik s svetom; ne živimo več v časih, ko si slovenskega izobraženca spoznal po tem, da sta mu gledala iz enega žepa »Slov. Naroda«, iz drugega pa »Tagesspost«. Sistem kronistično - poročevalske službe je takisto uveljavljen v kulturni rubriki Razširjeno obzorje prihaja tudi tu do izraza. S starega, rodoljubarsko - lokalnega vidika je res napadeno, da ne prinašamo dolgih člankov o vsaki novi slovenski knjigi, z modernega vidika pa pomeni kulturno poročevalstvo (ki seveda ne izključuje referatov o važnejših domačih knjigah) samo napredek. Ni pa krivda dnevnikov, če naše revije ne morejo ali ne marajo izvrševati nalog, ki jih opravljajo revije dru-

• Ustavitev gradbe velikega mostu pri Banjaluki. Zaradi slabega vremena in raznih tehničnih ovir so začasno ustavili delo pri gradbi velikega betonskega mostu preko reke Vrbasa. Po prvotnih načrtih bi moral biti ta most gotov že lanske leto. Ves promet se vrši sedaj po provizoričnem mostu, ki ga bo treba tudi popravljati, ker je že močno poškodovan. Velike skrbi povzročajo tudi še vedno nevarni plazovi na levi obali Vrbasa. Če dni so morali spet porušiti veliko poslopje nekoga posestnika, v nevarnosti pa je tudi še vedno novo banjalučko občinsko poslopje.

Danes velika senzacija
Muzej živih lutk
Prvi barvan film
ZVOČNI KINO DVOR
Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer.
Vstopnina 4.50 in 6.50 Din

• Blagor na vrtu cvetočih sliv. G. učitelj Lesica je radostno presenečen našel na vrtu v Omišlju, kjer je bil na počitnicah čez praznike, že zrele slive, kar izpričuje tudi za tamošnje klimatične razmere izredno tople vreme. Poslal je tudi nam nekaj sliv, za kar se mu lepo zahvaljujemo.

• Rečni promet ustavljen. Zaradi hudih snežnih viharjev in ledu je direktna rečna plošev v Beogradu 8. t. m. ukinila ves potniški promet z vladici na plovnih rekah in prekopiš dunavskega omrežja.

DANES Robert Stolžova opereta
PESEM POLJUB DEKLE
Marta Eggerth, Gustav Fröhlich, Tibor Halmay
ZVOČNI KINO IDEAL
Predstave ob 4., 7. in 9.4. uri zvečer.

• Pravda zadruga »Ribara« z banske uprave. Zadruga »Ribara« s sedežem v Splitu je imela dalje časa koncesijo za izkoriščanje Vranskega jezera. Banska uprava je zadrugi koncesijo odvzela, odbor zadruga pa je vložil sedaj proti banski upravi tožbo za odškodnino 950.000 Din. V tožbi je navedeno, da je zadruga toliko porabila za ureditev raznih zapuščenih objektov na jezeru in za obnovu ribjega zaroda.

• Za divjim lovem. Pred nekaj dnevi je obmejni stražnik v planinah nad Dovjem ustavil neznanega divjega lovca, ki ga je zasačil na delu. Ko ga je potem vodil s Dovjega proti Hrušici, da ga izroči orožniški postaji, ga je divji lovec med potjo iznenada udaril s težkim železnim predmetom po glavi in pobegnil. Grančar je odnesel teže poškodbe, storičnik, ki seveda ne more biti od daleč doma, pa so orožniki na sledu.

• Nevarno vlomsko tolpo je zajela tedi zagrebški policija. Ta tolpa je izvršila v nekaj mesecih 22 vlomov večinoma v rečna pristanišča stanovanja na zagrebški periferiji. Vodja nevarnih vlomilcev je bil star šele 21 let.

• Obledela oblake barva v različnih barvah in pisala tovarna JOS. REICH.

DRAŽBA KOŽ
divjadi na velesejmu

28. januarja 1935.
Najavljeni so domači in inozemski kupci. Pošljite nemudoma blago na naslov:
Ljubljana, »Divja koža«, Velesejem.

gih narodov, in če glede ocenjevanja slovenskih knjig zaostajajo za revijami, kakor smo jih imeli pred 30—40 leti.

Kalinikov v slovenskem prevodu

Človeštvo največ koristijo tisti pisatelji, ki s močnim tvornim duhom segajo v življenje in ga prikazujejo v vsej resničnosti. Tak pisatelj je nedavno umrl ruski emigrant Josif Kalinikov, čigar epohalno delo »Ženske in menihi« se uvršča sedaj tudi v naše slovesno v sijajnem avtoriziranim prevodu Rudolfa Kresala. Prvi del velikega romana, ki ga imajo v prevodu že skoraj vsi narodi, je izšel pred dnevi, drugi pa je že v tisku.

Pisatelj Josif Kalinikov je v svojem velikem romanu orisal nagonsko življenje svojih rojakov Segel je daleč nazaj v dobo leta 1905... ko je v Petrogradu med zatiranimi, ponižanimi in razžaljenimi odzivel spomin na pravilno odeti čas, ko so se moskovski carji z ljudmi vseh stanov pogovarjali o stiskah in kaznovanih krivcih. V teh spominih je valovilo tedaj ljudstvo od vseh strani k Zimski palači, poje do hrupavosti: Reši, o Gospod, svoje ljudstvo! — Ljudstvo ni prišlo do carja, ker ga je vojaštvo zavrnilo z haloneti in krogli. Življenje junakov Kalinikovega romana na se vije iz teh časov ponižanja in upanja tudi v poznejše dobe, tako je roman prav za prav slika vsega prejšnjega

Nemci zdravijo sklerozo in nje posledice s jodom, Francozi s koloidnim kremikom (silicijem), Angliji z manganom in magnezijem.
Homeopati s težkimi kovinami in jodom.
Katera metoda je najboljša?

Radenska!

Ker Radenska je edina naravna voda cele Jugoslavije, v kateri se nahajajo: jod, koloidni kremik mangan, magnezij in težke kovine. Ako se bližate petdesetemu letu, ali ako ste iz rodbine, katere je nagajena k sklerozo morate piti Radensko!

Iz Ljubljane

— Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kraljice-matere. Ljubljana je na prazničen način proslavila 35. rojstni dan Nj. Vel. kraljice-matere Marije. Ob 9. je prota Budimir daroval službo božjo v pravoslavni kapeli v kasarni vojvode Mišića, ob 10. pa je v stolnici sv. Nikolaja stolni prost Nadrah ob asistenci ostale duhovščine daroval slovesno zahvalno sveto mašo, pri kateri so peli »Tebe Boga hvalimo« s pripadajočimi molitvami. Med drugimi so cerkveni slovesnosti prisostvovali namestnik bana dr. Pirkmajer z vsemi šefi uradov banske uprave, divizionar general Cukavac s številnimi zastopniki častniškega zbora, predsednik mestne občine dr. Puc s mestnimi svetniki ter predstojniki državnih in samoupravnih uradov z uradništvom in številni predstavniki društev, korporacij in organizacij. Na poziv pomočnika bana dr. Pirkmajerja in predsednika mestne občine dr. Puc se je za praznik vse mesto odloilo v državne zastave, ki so v znak žalovanja za blazopokojnim Viteškim kraljem visele na pol droga.

— O naših narodnih vladarjih v preteklosti bo zgovoril danes zvečer znani predavatelj g. Vekoslav Bučar pod okriljem društva »Tabor« v kemisti predavalnici na realki (Vekova ulica) Začetek ob pol 9.

PRIDE
SENZACIJA ZA STARO
IN MLADO!

TISOCI JELENOV, MROZEV, KITI IN MEDVEDI!

ESKIMO

— Čoskoslovenska Obec v Ljubljani zve vseh krajanih na prednolasku, ki se bode končala dne 11. tedna o 20^h v restavraciji »Zvezda«. Prednolasku soukromy docent p. dr. K. B. Škerlj, O. Rašica a. rasismu. — V nedelji 13. o 16. h loutkove divadlo »Čarovny květ«.

— Prirodoslovno društvo priredi svoje drugo predavanje v soboto 12. t. m. v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi (prilike). Predaval bo univerzni profesor g. dr. Jovan Hadži iz življenja najdobrejših živali, našega Jadrana. Člani in prijatelji vabljeni. Začetek ob 18.

— Okrajna organizacija JNS za svetokriški okraj poziva svoje članstvo na redno letno skupščino, ki se bo vršila v nedeljo 13. t. m. ob 10. v gostilni Kačič, Tyrševa cesta 56. Za članstvo udeležba obvezna.

Važno za vsakogar. Ako vam kak radio-trgovec ponudi radio-sprejemalec, v katerem so Triotron elektronke, ga lahko mirnim srcem kupite, ker se Triotron elektronke uporabljajo samo v najboljših radio-aparatih.

— Pri sreskem sodišču je bila po novem letu izvršena delna razdelitev sodniških poslov. Na mesto sodnika Vladimiru Veluščka je prevzel Va izvršni oddelek sodnik g. Janko Müller. Civilnopravni oddelek I. va pa je prevzel dosednji kazenski sodnik pri sreskem sodišču dr. Jakob Svet. Družnoge je razdelitev poslov začasno ostala neizpremenjena.

— Eskimo je film, kakršnega Ljubljana še ni videla. Snemanje po znanem delu Petra Frencha »Eskimo« in »Flucht ins weisse Land«. French je znan polarni raziskovalec in kot tak najboljši poznavalec življenja Eskimov. V tem filmu bomo videli življenje Eskimov, njih ljubezen in običaje ter njih smrt. Glavno vlogo v tem filmu igra Eskim Mala. Njegova lepota prekaša običajno moško lepoto. Ni manj lepa ni arktična Greta Garbo božanska Dorkut. Film je zelo napet in ima krasne naravne posnetke.

— Prihodnji ZKD film bo za nas prava senzacija. Dana nam bo prilika, da vidimo tudi kos našega življenja v filmu Predva jali se bodo razni filmi, predvsem pa opo-

življenja v notranjih krčih zvijajoče se Rusije.

Za središče življenja, ki sta jih zvezala usoda in spolnost, je postavil pisatelj velik ruski samostan. To je storil zaradi tega, ker je kot sin vsakega svetnika sam preživel v okolju samostanov in cerkva svojo mladost. V samostanu se je shajal ves ruski svet. — V Rusiji je že tako, pravi pisatelj, da se človek pred vsem svetom izpove, razkrije svojo dušo do zadnjih globin, vseeno kje in kdaj, le da stori to odkrito in pošteno pred vsem svetom. Časih položaj ali oni, ki ga teži življenje, tudi v krmi, zakaj trezen nima vselej pozuma za tako izpoved. Toda preprosto ljudstvo, od robove in trpljenja upogne kmetice, se izpovedo pred vsem svetom na božjih potih. —

Pisatelj resnično prikazuje samostane in njihovo gušto, kakor se po naključju sestajajo in razhajajo. Vse, kar se dogaja v samostanu in na poti do njega, vse človekovo delo vodi spolnost in dejanja se vrste drugo za drugim s filmsko naglico. Tu pa tam se aicer prikazana bežna a vedno krepko in nikdar površno. O dušab pisatelj ne razglablja, marveč samo prikazuje njihova udejstvovanja. V tem je sleden pri vseh osebnostih svojega dela. Vse osebe so baš zaradi tega tako žive in resnične.

Novič Nikola, ki je prišel v samostan že kot otrok, se razvije v strastnega zalozovalca romaric iz vseh stanov, pozneje pa po stane opat samostana in skrbi da bi samostan dobil tudi svojega svetnika in »kvijs«. Z markantnimi dogodki je prikazan

sarjamo na film, ki nam pokaže potovanje broda »Kraljica Marija« po Levantu. Vide li bomo Palestino, Egipt in Grčijo. Mnogo znancev bomo srečali v tem filmu. Pred vaju se bo tudi film »Slovanski pleal« in kot dodatek še kolosalni film, posnet v Splitu. Prva predstava v petek ob 1/3.

— Nekaj sodne statistike. Vsa sodišča sestavljajo ta mesec splošne pregledne o svojem poslovanju. Pri ljubljanskem sreskem sodišču je bilo lani podanih 1460 stannovaniških odločb in to za 206 več kakor predlanskim. Gospodarji v 95% primerih navajajo kot razlog sodni odločbi nerodno plačevanje najemnine. Ljudje se neradi pravičajo, ker so pravde drage. Lani je bilo vseh civilnih pravnih in štrih odločb 9348 in to za 83 več kakor l. 1933. Opominjalnih tožb, kjer je postopek skrajšan, je bilo med njimi 3561. Meničnih tožb do najvišjega zneska 12.500 pa 319 izvršilni odločbe, ki je z delom močno obremenjen, je lani zaznamoval 11.810 mobilarnih in realnih eksekucij, za nekaj več kakor predlanskim, kar je znak, da se gospodarske težave še niso odpravile.

— Nesreča v gozdu. Iz Zirovnice so večerj pripeljali v bolnišnico 4letnega posestnika Janeza Zupana, na katerega se je v gozdu zvrnil voz drv in mu prizadel nerodne poškodbe.

Iz Celja

— Na rojstni dan Nj. Vel. kraljice-matere Marije je bila večerj ob 8. zahvalna služba božja v opatijski in evangelijski cerkvi. Službi božji so prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblastev in uradov, oficirski zbor ter predstavniki mestne in okoljske občine, šol, korporacij in društev. Na državnih in samoupravnih in občinskih poslopih so bile izobešene zastave na pol droga.

— Ivan Zidanšek — častni občan dramskega. Pretekli teden je občinska uprava v Dramlji pri Celju izročila g. Ivanu Zidanšku, posestniku v št. lju v dramski občini, diploma častnega občanstva. Ob priliki hišnega slavlja — g. Zidanšek je obhajal svoj rod — je pevski zbor, obstoječ iz občinskih odbornikov pod vodstvom šolskega upravitelja g. V. Povha zapel slavljeno podoklico. Predsednik občine g. Mastnak je po lepem nagovoru izročil

Vaša hoja
je elastična
ako nosite
SETA vložke.

temveč v blato, katero mi je rešilo življenje. Dobil sem hude poškodbe na glavi in lažje po telesu. Gosp. Tancer mi ne more jamčiti, da ne bodo posledice trajne. To v vednost javnosti, gosp. Tancerju pa v opomin, naj ne zavija resnice.

— Občni zbor Sokola Celje bo v petek 11. t. m. v Sokolskem domu v Gaberju. Zaradi važnega sporeda za bodočo leto naj bi vse članstvo pokazalo malo interesa a svojo navzočnostjo. Sestanek za kandidiranje lista v četrtek v mestni telovadnici.

— Mnogo anega je padlo v torek in sredo v Celju in celjski kotlini. V dolini je že dosegel višino 40 cm, na hribih pa nad pol metra.

— Neprijetna odredba za radiomaterje. Mestna elektrarna je pozvala vse lastnike radijskih aparatov, ki imajo izolirane radijske antene pritrjene nad električnimi vodi, da morajo zaradi preprečitve kratkih stikov in težkih nesreč v 48 urah odstraniti antene odnosno namestiti izolirane žice.

— Celjska bolnišnica v preteklem letu. V javni bolnišnici je bilo lani 6467 bolnikov, predlanskim pa 5816. Lani je umrlo 250 bolnikov 123 moških in 127 žensk, napram 247 leta 1933. Kljub znatnemu porastu števila bolnikov je ostalo število umrlih skoro neizpremenjeno. Umrli so bili je torej padla, kar z veseljem ugotavljamo.

— Pomemamo dalje, dokler je še kaj zimskega blaga. Velour barhent 7 Din, flanela 5.50 Din, volneno 16 Din, snežke 20 Din itd. STERPMUCKI, Celje.

— Kino Union. Danes ob 6.30 in 8.30 zvočni film »Charlesova teta« in zvočni tednik.

Iz Maribora

— Predsednik mesta g. dr. Franjo Lepold biva v službenih zadevah v Ljubljani in ga nadomestja podpredsednik g. Rudolf Golouh.

— Zadnje spremstvo vzornega rodoljuba. Pri Sv. Marjeti so kupovali starega narodnjaka 82 letnega Janeza Čepeja, ki je bil preko 30 let župan prejšnje občine Vosek. Na grobu sta se poslovila duh. svetnik Francež in šolski upravitelj Vanda. Vzornemu rodoljubu časten spomin!

— To je mož! V torek zvečer so čestili in prijatelji ter bivši dijaki častiljivega profesorja Fr. Jerovška, ki je vzgojil na mariborski gimnaziji nešteto generacij, priridel pri Gambirnu svojemu sivolasemu vzgojitelju in učitelju prisrčen večer, na katerem je spregovoril lepe voščilne besede ob jubilejstvi 81 letnici odvetnik dr. Lašič, ki je ob tej priliki prednašal klasično dovršeno odo, v imenu bivših dijakov pa je spregovoril besede tople navezanosti dr. Stjanec. Prisrčno zabaven je bil nastop plearniškega ravnatelja Kežmana. Jnjen se je jubilat zahvalil za prisrčnost voščil in čestitk, ki so prišle iz hvalnih src.

— Največ sveta otrokom sliši Slavo. Je pel naš France Prešeren. Glavni urednik Radivoj Rebar pa bo v ponedeljek 14. t. m. v predavanju »Veleposelniki in kordarji med narodi«, ki bo v tukašnji ljudski univerzi, odgovoril s točnimi statističnimi podatki na to trditve in nam povedal še mnogo zanimivega.

— »Viljica v Montmartru« bo začela v soboto v tukašnjem gledališču. Gostuje zagrebška operna pevka in mariborska rojakinja gđ. Erika Družovčeva. — Parnova proslava se je prelizala na prihodnji torek.

— Studensko kulturno življenje. Ljudska univerza v Studenčih priredi tekem januarja in februarja ciklus juridičnih predavanj o zakonih, ki so za vsakdanje življenje posebno važni. V desetih predavanjih se bo obravnavalo osebno, rodbinsko, dedno, stvarno in delovno pravo. Da bo snov zanimivejša, se bodo predavanja vršila v obliki dvogovora med odvetnikom in radovednim laikom. Vodstvo teh predavanj je iz prijaznosti prevzel mariborski odvetnik dr. Igor Rozina, vpraševalce pa bo učitelj E. Vrane. Danes v četrtek ob 19. bo prvo predavanje tega cikla, in sicer o razmerju staršev do otrok, varuhin in skrbnikov, pravih nezakonskih otrok ter sklenitvi in ločitvi zakona. Vstop k tem predavanjem je prost, mladini pod 18. letom pa prepovedan.

— Akademsko starčinsko društvo »Triglava« v Mariboru je na rednem občnem zboru 30. decembra izvolilo tale odbor: predsednik dr. Jakob Toplak, dvorni svetnik v p.; podpredsednik dr. Miroslav Vrečko, upravitelj splošne bolnišnice v

iskrenem staršem glasu, je žena pripovedovala o svojem življenju, trpljenju in svojih skrbih, se iztekala in tolažilo so se njegove besede utišale v njeno dušo. Ni opazila, da je ponovil starce njene besede. Molče je premljeval, gledal predse, pogledal njo, dejal nekaj povsem vankdanjega in vendar se je ponizani in razžaljeni iznenada olajšalo srce. umirila se je, ker je starce razumel njeno dušo, njene besede, njene stisko in sta se obe duši v trenutku združili. Pololažen je šel tak človek od starca in bilo mu je, kakor da ni on razkril starcu svojega srca, marveč kakor da je starce pogledal z jasnovidnim pogledom njegovo najbolj skrito notranjost in mu na čudežen način dal spet poguma. Hvaležno se ga spominjajoč, je pripovedoval potem o čudežnem daru starčevem in vzbudil v drugih vero vanj —

S pomočjo takih »čudežev« je naposled nekdanji razuzdani brat Nikola postal opat in na njihovem temelju je zasnoval svoje načrte o svetniku in relikvijah svojega samostana ko »o se mu izjavili drugi nečimrni načrti izven samostana. Koliko koristi bi imel od svetnika in od relikvije, pa je spet »previdel« šele tedaj ko so samostan obiskali škof visoki cerkveni dostojanstveniki in arhiepiskopi, ki so mu s svojim obhajanjem nehoti dali šele pravo sliko pohlepa in dobičkalnosti.

Roman »Ženske in menihi« je knjiga resnične življenja, ki nudi tudi v ognju strasti, zmot in celo zločinov anim pogubo, drugim pa očistjenje in odrešenje. —tg.

Gospodarstvo

Za davčno razbremenitev gospodarstva

Spomenica gospodarskih zbornic glede pridobnine

(Konec.)

Večkratno zaračunavanje minimalne pridobnine.

Obstoji še drug primer kršenja principov zakona o neposrednih davkih. V čl. 17 pravilnika k zakonski novi od 18. februarja 1934. je med drugim predpisano naslednje: »Ako ima davčni zavezanec več obratov, tedaj se mu mora za vsak obrat izračunati minimalni davek. To velja tudi tedaj, ako se davek po čl. 44. zakona odmeri za vse obrate na istem mestu.« Člen 44. zakona o neposrednih davkih pa določa, da se vsako podjetje in vsak obrat smatra kot poseben davčni predmet tudi v tem primeru, ako v obliki glavnega in vzporednega posla (centrala in podružnica) pripada enemu in istemu davčnemu zavezanecu. Samo pri industrijskih podjetjih in onih obratih podjetij, za katere finančna direkcija ugotovi, da so večjega obsega, se smatrajo vsi ogranki podjetja kot en sam davčni predmet.

Čl. 17 pravilnika, kolikor se sklicuje na čl. 44. zakona, se more nanašati le na zadnji odstavek, ki predpisuje, da se pri večjih podjetjih vsi ogranki podjetja smatrajo kot en sam davčni predmet. Čl. 17 pravilnika pa določa, da se navzlic tej določbi zakona mora za vsak ogronek posebej zaračunati minimalna pridobnina. S čl. 17. pravilnika se torej dejansko negira čl. 44. zakona, kar v daljši konsekvenci znači, da se ta odredba pravilnika, kolikor se nanaša na čl. 44. zakona, ne more obdržati, ker je v nasprotju z zakonom.

Če pa preidemo na bistvo odredbe čl. 17 pravilnika, pridemo do naslednjih zaključkov: Paragraf 7. novele predpisuje način, kako se imajo ugotoviti izdatki vsakega zavezanca pridobnine, ki tvorijo življenjski standard, in določa, da se tako ugotovljena vsota izdatkov smatra kot minimalna davčna osnova. To sledi tudi iz pojasnil, ki so bila v teku diskusije v Narodnem predstavništvu ponovno podana, kakor tudi iz smisla § 7. in iz njegovega besedila. V zvezi z določanjem minimalne davčne osnove govori zakon o davčnih obveznostih, torej o davčnem subjektu in ne o davčnem objektu. Drugače tudi ne more biti, kajti izdatki, ki se ugotavljajo v svrhu ugotovitve življenjskega standarda, more imeti samo davčni subjekt (človek) in ne, davčni objekt (obrat).

Kako je torej treba uporabiti zakon v primeru, kadar ima ena oseba več obratov? Odgovor na to vprašanje je povsem jasn: Vzeti se mora v račun najemnine za stanovanje davčnega zavezanca, pomnožena z določenim koeficientom, in k temu dodati 10 do 30 odst. najemnine za lokale vseh obratov davčnega zavezanca odnosno vseh ogrankov njegovega obrata. Vsota, ki se na ta način dobi, predstavlja minimalno davčno osnovo za vse obrate skupaj odnosno za vse ogranke obrata davčnega zavezanca. To je edina v zakonu osnovana možnost izračunavanja minimalne osnove v takem primeru. Če sedaj pravilnik v čl. 17. predpisuje, da se mora za vsak obrat in za vsak ogronek obrata izračunati posebej minimalna davčna osnova, tedaj predpostavlja, da ima tak davčni zavezanec dva ali trikratni življenjski standard odnosno dvoje ali troje stanovanj, če ima dvoje ali troje obratov ali ogrankov enega obrata. Pravilnik tretira to vprašanje tako, kakor da bi bil vsak obrat docela neodvisen davčni objekt, ki vsak za sebe omogoča lastniku njegov življenjski standard, ne upoštevajoč dejstva, da so vsi posamezni obrati komponente, iz katerih izvirajo dohodki enega samega davčnega zavezanca, ki mu omogočajo življenjski standard. S citiranim členom je napravljen v pravilniku logično nedovoljen skok. Absurdnost tega predpisa ni treba še nadalje dokazovati.

Citirana odredba čl. 17 pravilnika ima v praksi dalekosežne posledice. Trgovcu, ki ima n. pr. v Beogradu, kjer stanuje, svojo centralo in v malih provinčnih krajih podružnice, se vzame v račun drago stanovanje v velikem mestu tudi za male podružnice v provinci. Medtem ko zakon priznava za inozemske lastnike obratov različnost stanovanjskih najemnin in se pri lastniku obrata, ki stanuje v inozemstvu, izračuna minimalna osnova na podlagi primerjave s sličnimi obrati, pravilnik te razlike v stanovanjskih razmerah ne upošteva pri določanju lastnikov obratov. Tako se dogaja, da mora beograjski trgovec za svojo podružnico, recimo v Lazarevцу, plačati izredno visok minimalni davek, ki se mu določi na osnovi dragega beograjskega stanovanja, dočim se prizna lazarevskemu konkurentu, ki poceni stanuje v Lazarevцу, pri enakem čistem dohodku, neprimerno manjša davčna osnova.

Pri določanju minimalne davčne osnove so davčne uprave povsod postopale po tem protizakonitem predpisu čl. 17. pravilnika in zato obstajajo velike krivice pri določanju minimalnega davka, kar ima za posledico številne pritožbe na reklamacijski od-

delni srednjeveške Srbije. Tako je za božič izšla obsežna monografija prof. Stanoja Stanojevića. Biblioteka »Potosorskega društva« Lučac je napovedala knjigo Miloša Crnjanskoga »Sveti Sava«, ki ugreje biti prav posebno zanimiva, ker bo avtor literarno - esejistično obdelal življenje in osebnost slavnega kraljevega sina, ki si je rajši izvolil duševno vladno nad svojim narodom in je tako utemeljil njegovo duhovno kulturo.

O Karlu Capku priobčujo beograjski mesečnik »Venac« v decembrsko - januarjem zvezku informativen članek iz peresa J. Z. Izbor sedelnih teških povesti napoveduje v prevodu Jaroslava Malega beograjska biblioteka »Lučac«, ki je laici izdala tudi zbirko bolgarske moderne proze.

Češko - srbsko-hrvatski slovar, ki bo obsegal nad 50.000 besed, izide še v teku januarja. Sestavljen in izdal ga je zagrebški književnik Jaroslav Merhan.

Novi prevodi v poljsko. Kot deseti zvezek poljske Jugoslovenske biblioteka, ki jo izdaja in ureja prof. Julije Benešić v Varšavi, sta izšla prevoda Czubranovičeve »Jagupke« in Gunduličeve »Dubravke«.

Obse klasični pesništvi je prevzel na poljski jezik Czesław Jastremski - Kozłowski, ki je že prej preložil »Osmannac«, pravilja pa tudi antologijo jugoslovenske poezije. V Benešićevi knjižnici je, kakor znano, izšel tudi izbor Cankarjevih novel v prevodu ge. Ele Motoleve.

Jugoslavija v holandskem tisku. Na tem mestu smo že ponovno poročali o člankih,

bor. Če se ta nemogoča določba čl. 17 pravilnika ne bo takoj spremenila, bodo vse te pritožbe na reklamacijski odbor zamenjane v bodoštvu davčni zavezanci prisiljeni opustiti obrate ali pa bodo prišli zaradi pretirano visokega minimalnega davka v sila težak položaj. Zaradi tega je potrebno, da se citirana odredba čl. 17 pravilnika takoj ukine in da se davčnim, zlasti pa reklamacijskim odborom izdajo pojasnila, da v takih primerih postopajo, kakor to določa zakon in kakor je to gori navedeno.

Za ukinjenje § 7.

V svojih nadaljnjih izjavah pravi spomenica gospodarskih zbornic: Vse trgovske in industrijske zbornice v kraljevini Jugoslaviji enodušno zahtevajo, da se § 7. zakonske novele ukine. Zakonske določbe § 7. so bile izdane pred 10 meseci zato, ker se odmera pridobnine v številnih primerih ni vršila pravilno in pravično. Državi se mora priznati pravica, da brani svoje interese. Zbornice pa smatrajo, da § 7. ne vodi k temu cilju, ker gre v drug ekstrem in povzroča nove nepravilnosti, ker obremenjuje številne državljane preko njihovega stvarnega čistega dohodka. Proti načinu določanja minimalne pridobnine, kakor je predpisan v § 7. bi bilo v interesu pravičnosti ugovarjati tudi v dobi gospodarske konjunkturi, tem težje pa zadene ta način odmere gospodarske kroge v današnjem času, ko se gospodarstvo bori za obstoj in so taki predpisi nevarni ne samo za obvezance, temveč tudi za državo. V zadnjih letih so bila gospodarskim krogom naložena številna nova bremena (podvojitev poslovnega davka, uvedba skupnega poslovnega davka, luksuznega davka itd.). Če k temu dodamo še novo povečanje pridobnine, bo to povzročilo decimiranje v vrstah trgovine, obrti in industrije, kar bi težko zadelo državo, ki bi izgubila precejšnje število dragocenih davčnih zavezancev.

Tudi davčne stopnje je treba znižati.

Zbornice poudarjajo, da docela soglašajo s prizadevanjem, da pride država do točnih podatkov o čistih dohodkih zavezancev pridobnine, do pravilne davčne osnove. Kakor pa ta osnova ne sme biti manjša, nego je dejanski čist dohodek, tako tudi ne sme biti večja. Davčne stopnje pridobnine so bile določene v letu 1927. Za takrat so gospodarske zbornice ugovarjale, da so te davčne stopnje previsoke, vsekakor znatno višje nego v ostalih balkanskih in srednjeevropskih državah. Tedanji finančni minister in njegovi sodelavci so priznavali to dejstvo in so zagovarjali visoke stopnje davka s tem, da bo v praksi davčnim zavezancem in davčnim odborom uspešno ugotoviti davčne osnove znatno nižje, nego so dejanski čisti dohodki. Sedanje davčne stopnje so torej zaradi tega tako visoke, ker se je v naprej računalo s tem, da se bodo davčne osnove ugotavljale nizko. Danes pa so razmere povsem drugačne, kakor so bile pred leti. Davčne osnove so bile ponovno znatno zvišane in presejajo danes v zvezi s posto-

Poštna hranilnica v preteklem letu

Poštna hranilnica je objavila glavne podatke o svojem poslovanju v decembru, iz katerih je razvidno, da so se v tem mesecu hranilne vloge povečale za 16,5 na 718,5 milijona Din (v novembru je znašalo povečanje vlog le 0,4 milijona Din, v oktobru pa smo zabeležili zmanjšanje za 11,9 milijona Din). Čekovne vloge so ob koncu preteklega leta dosegle najvišje stanje v tem letu, namreč 1159,9 milijona Din nasproti 1133,3 milijona Din ob koncu novembra. Čekovni promet pa je znašal v tem mesecu 5725 milijonov nasproti 5293 milijonov v lanskem decembru. Sedaj, ko so nam znani podatki za december, lahko podamo kratko sliko o razvoju te institucije v zadnjih letih. Naslednja primerjava nam kaže gibanje čekovnega prometa v posameznih letih, stanje čekovnih vlog ob koncu vsakega leta in število čekovnih računov (čekovni promet in čekovne vloge v milijonih Din):

	Čekovni promet	Čekovne vloge	Število ček. rač.
1927	17.270	226	83.60
1928	40.550	308	136.00
1929	65.500	379	19.200
1930	63.210	500	20.400
1931	66.500	9.45	21.900
1932	66.000	1.158	23.400
1934	62.400	1.140	24.500

Čekovni promet se je pri Poštni hranilnici od l. 1930 stalno dvigal in je v tem letu dosegel najvišje stanje 65,6 milijarde Din; v zvezi z gospodarsko krizo pa je že naslednje leto prišel popuščati in je v letu 1932. padel zopet nazaj na 56,6 milijarde Din. Od tedaj se zopet dviga in je predlanskim dosegel skoro 61 milijard, lani pa 62,4 milijarde Din. Stanje čekovnih vlog ob kon-

cu leta je predlanskim prvič prekoracilo mejo 1 milijarde in je znašalo točno 1158 milijonov, lani ob koncu leta pa tudi ni bilo bistveno manjše, namreč 1140 milijonov. Visoko stanje čekovnih vlog nam priča, da obstojajo znatne vsote neplašanih denarnih sredstev, kajti v normalnih razmerah ne bi gospodarstvo držalo pri Poštni hranilnici brez obresti tako znatnih vsot. Število čekovnih računov se nadalje dviga, sedve ne več tako naglo kakor v prejšnjih letih pred krizo. Število računov bo kmalu doseglo 25.000.

V teku lanskega leta so ponovno znatno narasle hranilne vloge na knjižice pri Poštni hranilnici. Šele proti koncu leta se je to naraščanje nekoliko ustavilo, namreč v oktobru, ko so zaradi marsejske nesreče poslali nekateri vlagatelji nervozni; ob koncu leta pa opazimo zopet znaten prihod novih vlog. Gibanje hranilnih vlog ob koncu posameznih let in števila izdanih hranilnih knjižic nam kaže naslednja primerjava (hranilne vloge v milijonih Din):

	hranil. vloge	štev. hr. knjiž.
1928	36	32.700
1930	210	127.200
1931	334	177.250
1932	448	216.950
1933	564	264.500
1934	718	312.850

Hranilne vloge na knjižice so pri Poštni hranilnici v teku lanskega leta narasle za 154 milijonov, dočim je prihratek znašal v predlanskem letu 121 milijonov, v l. 1932. pa 109 milijonov. Od začetka l. 1932. so torej hranilne vloge pri Poštni hranilnici narasle za 334 milijonov in so se več kakor podvojile. Tudi število izdanih hranilnih knjižic se je skoro podvojilo, tako da je bilo ob koncu lanskega leta že 312.850 hranilnih knjižic.

panjem po § 7. v številnih primerih dejanske čiste dohodke. Zato se ne morejo več upravičevati visoke davčne stopnje, ki pri današnjih visokih davčnih osnovah povzročajo, da postaja obremenitev s pridobnino nevzdržna, zlasti če se upoštevajo tudi ogromne samoupravne doklade, ki se odmerjajo na podlagi te visoke osnovne pridobnine. Zato stojijo naše zbornice na stališču, da se morajo stopnje osnovnega in dopolnilnega davka pridobnine glede na znatno povečanje osnove bistveno znižati.

Mali trgovci naj se pavšalno obdavčijo. Za številne male obrtnike predpisuje zakonska novela od 18. februarja 1934. pavšalno obdavčenje, kar pomeni olajšavo tako za male obrtnike kakor tudi za davčno administracijo. Postavlja pa se vprašanje, kakaj ne bi isto veljalo za one trgovce, ki imajo malenkosten in neznaten obrat in so gospodarsko in socialno enaki malim obrtnikom ter bi se morali tudi v fiskalnem pogledu enako tretirati. Zato smatrajo vse naše trgovsko-industrijske zbornice, da je treba tudi malega trgovca (branjeveca) enako pavšalno obdavčiti, kakor malega obrtnika, in ne po § 7. kakor velike trgovske in industrijske obrate.

Reforma davčnega in reklamacijskega odbora

Nadaljnja nevednost, ki jo je treba nujno popraviti, je v tem, da predstavnike trgovcev, industrijev in obrtnikov v davčnih odborih delegirajo v krajih izven sedeža zbornic občinski odbori. Ta določba zakona je bila izdana, preden smo dobili nov zakon o obrti, ko niso še obstajala prisilna združenja trgovcev, industrijev in obrtnikov. Danes, ko obstajajo ta združenja v vsaj državi, je treba delegiranje članov v davčni odbor prepustiti tem združenjem s pripombo, da se morajo člani davčnih odborov izmesti iz vrst ekonomsko slabših in ekonomsko jačih davčnih zavezancev. Tudi reklamacijski odbor je treba reformirati in istočasno njih število povečati. Omogočiti je treba, da bodo v reklamacijskem odboru zastopali davčni zavezanci s področja vseh pripadajočih davčnih uprav. Sedaj so področja reklamacijskih odborov mnogo prevelika. Po novih zakonskih predpisih so dolžnosti reklamacijskih odborov mnogo širše in delikatnejše. Če se ne izvršijo te spremembe, tedaj delo reklamacijskih odborov ne bo moglo biti tako, kakor je potrebno.

Zaključek

V zaključnih izjavah priznava spomenica, da je nemogoče reducirati državne datke v celoti do one višine, kakor je zmanjšana davčna moč prebivalstva. Navzlic temu pa so potrebni naporji do skrajnih mej možnosti, da bi bila ta razlika čim manjša. Upoštevati se morajo tudi meje finančne moči prebivalstva in njegovo razpoloženje. To se v zadnjem času v naši finančni politiki ni upoštevalo. Če se sosednja politika izterpanja nadaljuje, mora to dovesti do neizogibnih težkih gospodarskih in socialnih posledic. Splošna zahteva gre za tem, da se prične s politiko razbremenitve. Zbornice dobro vedo, da je tako zahtevo lažje postaviti, kakor izvršiti, vendar so uverjene po izkušnjah v drugih državah, da more le politika razbremenitve zlasti v sedanjih fazi krize prinesiti ublažitev velikih težav, s katerimi se morajo boriti tako državne finance, kakor tudi davčni obvezanci.

Dobro došel

stari prijatelj! A zdaj hitro čišče likerja...

Likerj Pokorny
Ali ste že poskusili naš BRANDY MEDICINAL?

trgovalo po 62 in 62,50 (v Beogradu po 61 in 60). V 4% agrarnih obveznicah je bil promet po 44. v delnicah Priv. agrarne banke pa po 238 in 236.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2306,79 — 2320,15, Berlin 1366,60 — 1311,40, Bruselj 1904,41 — 803,21, Curih 1106,85 — 1111,35, London 166,87 — 168,47, New York 3378,35 — 3406,61, Pariz 225,28 — 226,40, Praga 142,48 — 143,32, Trst 291,58 — 293,98 (premlja 28,5 odst.), Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8,10 do 8,20.

Curih. Beograd 7,02, Pariz 20,3725, London 15,13, New York 308,1250, Bruselj 72,30, Milan 26,41, Madrid 42,2250, Amsterdam 208,80, Berlin 123,90, Dunaj 57,50, Stockholm 78, Oslo 76, København 67,50, Praga 12,89, Dunaj (Tečaj v priv. kliringu) Beograd 12,29, London 26,42, Milan 46, New York 536,98, Pariz 35,58, Praga 21,83, Curih 174,29, Efekt.

Zagreb. Državne vrednote: Volna škoda 353 — 355, za februar 354 den., za marec 353 — 354, za april 353 — 356, za julij 353 do 357, 7% investicijske 72 — 73, 4% agrarne 43 — 43,50, 7% Blair 61,50 — 62, 8% Blair 69 — 71, 7% Drž. hipotekarna banka 69,50 — 72, 6% bebuške 60 — 62; delnice: Narodna banka 4750 den., Priv. agrarna banka 233 — 235, Trbovlje 106 — 112. Beograd. Volna škoda 352 — 354 (353, 352,50), za februar 353,50 — 354,50 (353, 353), 7% investicijske 71 den., 4% agrarne 42,50 — 43,50 (44, 43), 6% bebuške 61 do 61,50 (61,10, 60,50), za januar — (61), 8% Blair 68 den. (69), 7% Blair 60,50 — 61,50 (61, 60), 7% Drž. hipotekarna banka 70 den., Narodna banka 4750 — 5000, Priv. agrarna banka 233 — 235 (234, 232). Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 12,96, Državne železnice 21,20, Trbovljska 14,30, Alpin-Montan 11,30.

»Ne razumem, kako moreš s svojimi hemoroidi opravljati ta težki posel.«

»Ni jih več, dragi! Mojster mi je priporočil neko izvrstno sredstvo. Uporabljal sem ga 14 dni in se iznebil hemoroidov. Zdad sem kakor prerogjen. Sredstvo se imenuje Posterisan in se dobiva v vsaki lekarni. Tuba Posterisan-masti stane 36 Din, a škatlica čepkov 49 Din.«

Odobreno od min. soc. pol. in nar. zdr. št. br. 206 od 10. maja 1932.

Blagovna tržišča

ZITU.

+ Chicago. 9. januarja. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 101,50, za julij 93,8750; kuruza: za maj 91,3750, za julij 86,50. + Winnipeg. 9. januarja. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 84,1250, za julij 84,3750. + Ljubljana. borza (9. t. m.) Tendence za žito živahnije — Nudi se (vse feo. nakladna postaja): pšenica: baška 79 kg, gorubejbanatska. 77,78 kg in sremska 78/79 kg po 111 — 111, slavonska. 76/77 kg po 117 do 119 in polska. 78/79 kg po 119 — 121; kuruza: baška po 61 — 63, sušena po 60 do 71, banatska po 59 — 61 in sušena po 66 — 68; moka: baška in banatska 40 po 177,50 — 197,50, baška 24 po 162,50 do 177,50 in baška 25 po 142,50 — 157,50.

+ Budimpeštanska terminska borza (9. t. m.) Tendence stalna. Pšenica: za marec 16,37 — 16,39, za maj 16,81 — 16,83; kuruza: za maj 11,57 — 11,54.

ROMBAZ.

+ Liverpool. 8. januarja. Tendence mirna. Zaključni tečaji: za januar 6,93 (6,88), za maj 6,86 (6,83).

Vremensko poročilo

Številke za osnove kraja pomenijo 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperaturo, 4. relativno vlažnost v odstotkih, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 0—10, 7. padavine v mm, 8. vrsto padavin — Temperatura prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

9. januarja

Ljubljana 7, 768,7, —7,6, 77, 82, 10, sneg 5,8 Ljubljana 13, 769,1, —5,6, 65, SE3, 10, sneg, Maribor 7, 789,6, —8,0, 90, NE4, 10, sneg, 7,0; Zagreb 7, 768,8, —8,0, 90, NE4, 10, sneg 1,0; Beograd 7, 766,8, —9,0, ESE7, 10, dež 0,5; Sarajevo 7, 767,4, —11,0, 90, 0, 10, sneg 13,0; Skopje 7, 768,0, —1,0, 90, SE1, 10, sneg, količina neizmerjena; Kumbor 7, 766,2, 5,0, 90, NE2, 10, sneg, 31,0; Split 7, 769,6, —2,0, 90, NE4, 10, sneg 8,0; Rab 7, 762,2, —2,0, 90, N4, 6, —; Rorska Slatina 7, —, —9,0, SE8, 10, sneg 7,0. Temperatura: Ljubljana —7 —5,0; Maribor —4,0, 8,0; Zagreb —6,0, —8,0; Beograd —8,0, —10,0; Sarajevo —4,0, —11,0; Skopje 1,0, —2,0; Kumbor —, 5,0; Split 7,0, —2,0; Rab —, —4,0; Rog Slatina —4,0, —8,0.

Okuženo ozračje

V bodočnosti bodo napovedovali kužne bolezni prav tako kakor dandanes spomembe vremena

Ekspedicije na Himalajo so ugotovile, da biva v višinah kakršne so utegnile doseči, prav tako povzročitelji bolezni kakor v nižinah. In z letali se v ozračnih višinah ponovno ulovili kužne bakterije. Eksperimenti z baloni niso imeli mnogo uspeha, ker so takšne klice v visokem ozračju seveda dokaj redke in jih balon ne more loviti tako rekoč v poletu. Ameriški bakteriolog prof. dr. Bernard E. Proctor pa je v zadnjem času z brzim letalom in posebnimi lovilnimi aparaturnimi izvršil celo vrsto poletov, da dožene dokončno, kako bi bilo z idejo sanatorijev v visokem ozračju, o katerih so sanjali že razni izumitelji, misleč, da se mora nekje v višini končati kraljestvo nevarnih klic. Proctorjevo letalo je brželo s hitrostjo 200 milj na uro in aparaturno, s katero je lovil bak-

terije, sestoji v glavnem iz lijaka, ki je nameščen na krilu letala ter ima filter iz oljnatega papirja. Ta lijak vsrkava najmanjše klice pod vplivom velike brzine letala.

Proctor je letel v vseh mogočih vremnih. Najprvo je obiskal višino 4000 do 5000 metrov in je tu ujel še prav znatne trose nekih vrst gliv in celo rastlinska semena. V višini nad 5000 m takšnih najdb skoraj ni bilo več, nad 7000 m pa za gotovo nobenih. Toda nad višino 7000 m je bilo še vedno dosti bakterij in gliv plesni. Te glive so zmanjkale šele pri 10.000 m, toda bakterij je bilo tu še vedno dovolj. Iz tehničnih razlogov se Proctorjevo letalo ni moglo dvigniti višje, a skoraj ni dvoma, da se dobe bakterije še do meje stratosfere, nekako do 12 km. Tu namreč po znanstvenih teo-

rijah prenehajo navpični vetrovi, ki morejo prenašati mikroorganizme tako visoko, in se začnejo vodoravno usmerjeni zračni toki, ki so značilni za stratosfero in nimajo z našimi zračnimi toki nobene zveze. Da-li je v stratosferi še kaj kužnih klic, je danes še nepojasnjeno vprašanje. Pojasniti ga bo mogoče ob bodočih poletih v stratosferne višine, kakor tudi z registriranimi baloni, ki dobe posebno električno srkalno pripravo s filtrom iz oljnega papirja.

Kakšen praktični pomen imajo Proctorjevi eksperimenti? Za sedaj je o tem še prezgodaj govoriti. Vsekakor pa utegnejo pokopati idejo ozračnih sanatorijev. Še važnejše pa lahko postane odkritje poti, po katerih se širijo kužne klice od dežele do dežele, od kontinenta do kontinenta. Če pridejo povzročitelji bolezni (in Proctor jih je ujel kakšnih 30 vrst) pod vplivom silovitih orkanov in navpično dvigajočih se stebrov segretega zraka do višine 12 km, potem jim lahko prisodilo še to, da morejo splavati z drugimi zračnimi strujami preko dežel v druge dežele. In neki ameriški list govori že o »kartah kužnih poti«, ki bodo na razpolago bodočim bakteriologom in ki se bodo po njih pojavili kug v tej ali oni deželi prav tako napovedovali kakor vremenski pojavi na podlagi meteoroloških diagramov.

Milica tudi v Afriki

Kužnja, ki je znana po svoji vojaški organizaciji, povsod na evropskem kontinentu, je tudi v svoji koloniji Somaliji obrazovala milico po preizkušenem domačem vzorcu

Pravda za petnajstmilijonsko dediščino

„Žalujoči ostali“ milanskega bankirja proti mladi bolničarki, ki je pokojniku stregla ob koncu življenja

V Milanu se že leta in leta vojskujejo med seboj »žalujoči ostali« bankirja Peruttija. In treba je reči, da je stvar vredna borbe, kajti v igri je dediščina, ki znaša petnajst milijonov lir ali šestdeset milijonov dinarjev.

Ko je imenovanega bankirja pred leti bolezen priklenila na posteljo, je mož imel vtis, da so se zaradi bližajočega se konca ohladili proti njemu vsi družinski člani, žena in otroci. Moral si je preskrbeti strežnico. Slučaj je hotel, da so mu poslali mlado in čedno dekle, ki se je z vso vnemo zavzela za poverjenega bi bolnika. Čim bolj se je družina oddaljevala od bankirja, tem bolj mu je stregla mlada bolnišnica sestra. Peruttiju se je s tem tako prikupila, da jo je sklenil postaviti za univerzalno dedično svojega premoženja.

Ker pa je mož poznal ljudi in njihove strasti, je izvršil svoj sklep z največjo previdnostjo. V strahu, da se ne bi pojavili pomisleki proti testamentu, čed, da ga je spisal, ko ni bil pri zdravi pameti, je Perutti pozval k sebi notarja in znanega psihijatra ter v njuni navzočnosti podpisal listino, s katero je razveljavil svoj že prej sestavljeni testament v dobro svojih najbližjih sorodnikov. Na listini si je dal potrditi, da je storil ta sklep po temeljitih premislekih in v popolnem duševnem zdravju. Ko je bankir umrl in so bili njegovi svojci pozvani na sodišče, se niso mogli navdušiti, da se jim je oče baš tedaj, ko bi moral pokazati najtrdnjejšo povezanost s svojci, grdo izneveril. Obtožili so zategadelj strežnico, da je umela bolnika spretno pridobiti za korist lastnega žepa. Navedli

so v tožbi niz priči, ki naj bi potrdile, da je strežnica z zvijačo priklenila nase starega moža. Kako prepredena je bila strežnica, pravijo bankirjevi svojci, dokazuje celo dejstvo, da je starec spremenil oporoko v prilog sestrini-bolničarki v navzočnosti notarja in celo psihijatra! Tako sta prišla tudi ta dva moža na tarčo omalovaževanja in posledica je bila, da sta vložila vsak zase tožbo zaradi obrekovanja.

Milijonarjevi svojci so torej sprožili niz tožb, ki se vse više. Peruttijevi in strežnica pa so si morali zaradi tožbenega postopka izposoditi velike vsote, kajti pravedarstvo je drago in stane mnogo denarja. Okrog obeh strank so se zbrale večje skupine finančnikov, ki so vzele riziko procesa na svoje breme. Obe skupini seveda upata, da bosta zmagali, kajti doslej sta potrošila skoro milijon lir, kar bo precej zmanjšalo dediščino, ki bo na koncu prisojena Peruttijevi družini ali pa bankirjevi strežnici pred smrtjo.

Bela smrt v planinah

Katastrofa dveh angleških smučarjev v Tirolskih Alpah

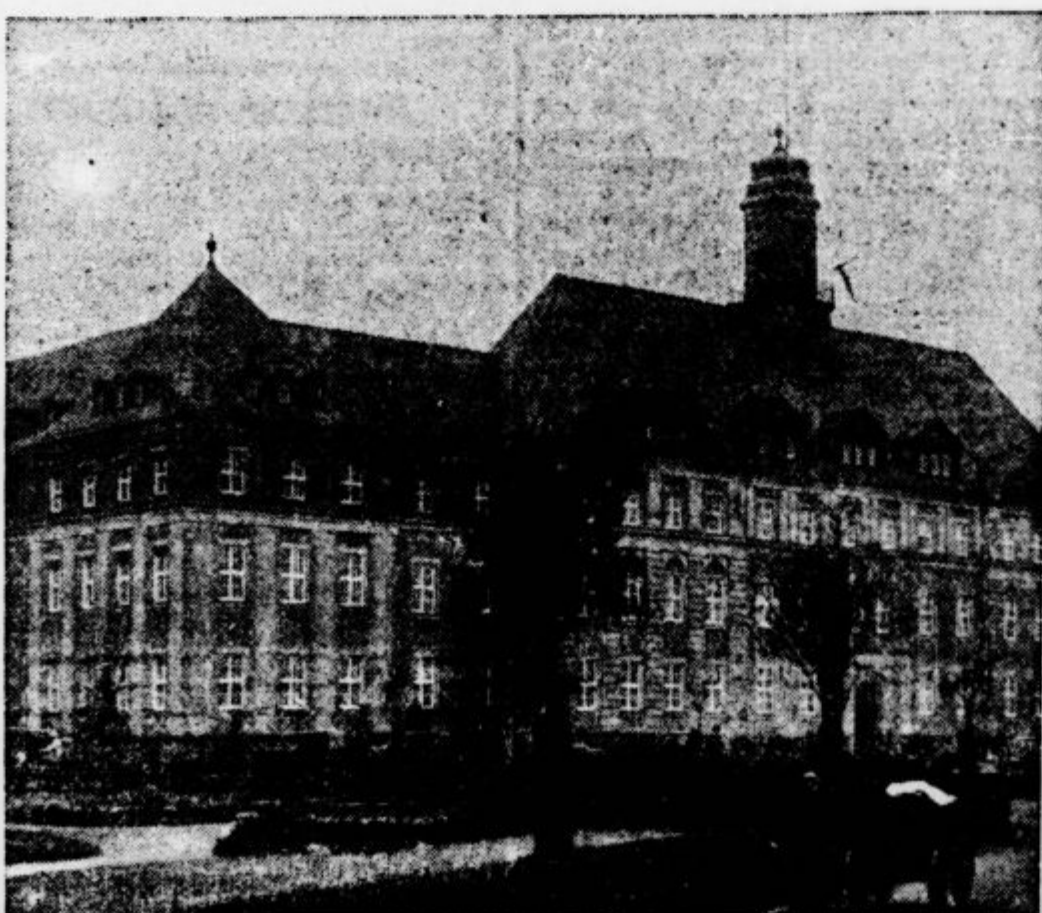
V Vent na Tirolskem sta se pred kakšnimi desetimi dnevi pripeljala dva angleška dijaka, služatelja kemije na londonski univerzi. Prvi je bil Kenneth Armstrong, drugi pa John Hoard. Preživela sta Silvestrovo in dan novega leta v hotelu »Vent«, 2. januarja pa sta odinila na smučarsko turo čez gostišče pri Bernaghtovi koči, odkoder sta se namenila kreniti nazaj k izhodišču. Naznanila sta svoj povratek za petek zvečer.

Ker pa sta izostala, se je polastila hotelirja razumljiva skrb. Poslal je za pogrešanima trojico reševalcev, ki so ju iskali ter našli enega od njiju v nekem prepadu, kjer se je ustavljal ogromen snežni plaz. Tam so reševalci odkrili najprej smuč, nato pa še

truplo enega izmed ponesrečencev. Identificirali so ga za Howarda, ki je dozdnevno padel v prepad iz višine 50 m ter obležal najbrže na mestu mrtve.

Reševalci niso bili dovolj dobro opremljeni, da bi mogli prenesti truplo v dolino, zato so se vrnili samo s poročilom o katastrofi. Pozneje so odšli na kraj nesreče z večjo ekspedicijo, ki je prišla do zaključka, da je moral prvi pasti v prepad Armstrong. Howard mu je hitel na pomoč, a pri tem tudi sam šel v smrt. Navzlic marljivemu iskanju niso mogli doslej še najti Armstrongovega trupla, dočim so Howarda spravili v dolino ter ga bodo poslali v krsti na Angleško.

Kam se bo obrnilo Posaarje?

Vidna palača v Saarebrücku, kjer bo ljudsko glasovanje v nedeljo 13. t. m. odločilo, kakšna bo pripadnost dežele v bodočnosti. Tri poti si lahko izvolijo domačini: sedanje stanje, Francijo ali Nemčijo

Miss Amerika v Parizu

V Pariz je prispela iz Amerike skupina plesalk. V njih sredini vidimo Miss Ameriko iz l. 1934. Lepotne tekme se torej tudi v Ameriki ne končujejo več z bogatimi porokami

Pestunja izpoveduje

Varuški malega Lindbergha očita Hauptmannov bratitelj zanemarjanje službe v odločilnem trenutku — Zdj pride kot priča na vrsto dr. Condon

Po dvodnevem odmoru v flemingtonskem procesu se je zanimanje za obravnavo proti ugrabitelju in morilcu Lindberghovega 20mesečnega sinčka še povečalo. Z največjo pozornostjo so ljudje pri-

Lindberghov sinček v profilu (zgoraj), en face (spodaj)

čakovali, kaj bo pri zaslišanju izjavila otrokova

pestunja Betty Gow, ki je prišla k pričevanju nalašč iz Skotske. Dvorana je bila zaradi tega zopet nabita do zadnjega kotička. Več sto ljudi, ki niso imeli dostopa v dvorano, pa je čakalo na trgu pred sodnim poslopjem, da bi izvedeli s šepetanjem od ust do ust, kaj je novega pred porotniki.

Takoj v začetku zasliševanja je Betty Gow povzročila senzacijo z izpovedjo, da je usodnega dne, ko je bil Lindberghov sinček ugrabljen, ob osmih zvečer imela

telefoničen pomenek s svojim prijateljem, norveškim pomorščakom Redom Johnsonom, ki so ga pozneje izgnali iz Amerike v domovino. Otrokova mati ji je izročila sinčka ob sedmih, potem ko ga je sama okopala in nahranila. Ob pol osmih je otrok zaspal. Pestunja je nato odšla v kuhinjo k večerji, katero je povzela v navzočnosti zakoncev Whateleyevih, ki sta bila uslužbena pri Lindberghovih.

Mrtvaška tišina je zavladala v razpravni dvorani posebno v trenutku, ko je začela priča opisovati svoj

obisk v otrokovi sobi ob desetih zvečer. Posteljica malega Charlesa je bila prazna. Stekla je po stopnicah in vprašala gospo Lindberghovo, če ima otroka pri sebi. Otrokova mati je osepila odvrnila, da ga nima. Nato je šla priča k polkovniku Lindberghu se je zelo čudil in ni mogel razumeti, kako da ni otroka v spalnici. Vstal je urno od mize in šel po stopnicah v sobo malega Charlesa, kjer je našel prazno posteljico.

Priče se je polastilo silno razburjenje, ko so ji predložili otrokovo spalno srajčko in naprstnik, ki ga je imel mali na palcu, da ne bi sesal prsta. Betty Gow je potrdila, da sta oba predmeta pristna. Ko je ogledovala srajčko in naprstnik, pa so jo zalile solze in se je tudi onesvestila. Predsednik procesa je moral zaradi tega prekiniti razpravo.

Naprstnik, ki ga je nosil mali Charles na palcu, da ni sesal prsta, pomeni važen indic, ki močno

obremenjuje Hauptmanna. Našli so ga pred Lindberghovo vilo v Hopewellu. Obtožnica posveča temu predmetu precej prostora in dokazuje, da je ugrabitelj z otrokom ravnal zelo brutalno. Naprstnik mu je s silo strgal s palca. Prizor se je moral primeriti pred hišo. Iz tega sklepa obtožnica, da je ugrabitelj prav gotovo istoveten z morilecem. To se pravi, da drži obtožnica ne samo v pogledu obdolžitve Hauptmanna kot izsiljevalca, temveč tudi kot ugrabitelja in morilca otroka.

Ko je predsednik naznanil, da se razprava nadaljuje, so

prinesli v dvorano testvo, po kateri je ugrabitelj splezal v spalnico malega Charlesa. Betty Gow se je ozrla po nji in ji je vnovič postalo slabo. Ponudili so ji vode, naker je prišla do besede. Hauptmannov bratitelj Reilly se je z vso silo zaval za svojega klienta in je najprej skušal osvetliti življenje pestunje preden so jo vzeli Lindberghovi v službo. Betty Gow je izpovedala, da je služila ponore pri neki družini v Detroitu. Reilly je porabil to priliko, da je potegnil

iz svoje aktivke sliko, na kateri je z večjo skupino moških in žensk fotografiral Izidor Fisch, ki je medtem umrl in o katerem trdi Hauptmann, da je od njega prejel šop bankovcev z Lindberghovo signaturo. Bratitelj je po-

izvedoval, če ni Betty Gow morda istovetna z neko rjavolaso damo, ki je fotografirana na tej sliki. Če bi se Reillyju posrečilo to dokazati, bi se položaj bistveno spremenil v prilog obtoženemu Hauptmannu. Toda Betty Gow je

odločno zavrnila maneuver Hauptmannovega bratitelja in je izjavila, da sploh ni poznala Izidora Fische.

V nadaljnjem poteku procesa je pestunja izpovedala, da je bilo okno v spalnici malega Charlesa slabo zaprto. Zeleza so popustila, zaradi česar ni bilo mogoče okna trdno zapreti. Takšna popravila bi bil moral in hiši izvršiti služabnik Ollie Whateley, ki pa tega v konkretnem primeru ni storil. Gow je svoje pričevanje zaključila z izjavo, da so imeli v hiši terrierja, ki ga je bil zadrževal Whateley. Pes je lajal na tujce, če so se približali vili. Whateleya in njegovo ženo pa je dobro poznal in se ni oglašal, če sta se mu približala. V usodni noči ni dal

pes od sebe nobenega glasu.

Zdi se, da se je poskus obrambe, spravi pestunjo v zvezo z ugrabiteljem otroka, popolnoma ponesrečil, čeprav je hotel Reilly dokazati, da je Betty Gow v najvažnejšem trenutku zanemarjala svoje službene dolžnosti in tako pomagala roparjem pri delu. Zdj pride kot priča na vrsto Lindberghov posredovalec z izsiljevalci dr. Condon, potem ko skuša Hauptmannov bratitelj Reilly predložiti sodnemu foru

Imena dveh moških in dveh žensk, ki so po njegovi tezi ugrabili in odvabili otroka. S tem hoče Reilly stališče svojega klienta olajšati vsaj toliko, da ne bi imeli ljudje vtisa, da je Hauptmann sam in brez tuje pomoči udeležen pri tem zločinu.

Izidor Fisch, ki se večkrat omenja v flemingtonski obravnavi. Umrl je za jetiko in Hauptmann pravi, da mu je on izročil denar, ki ga je izdal

A NEKDOTA

Novi prezident Mehike Cadernas je takoj, ko je prišel na krmilo, objavil državljaniom, da se lahko vsakdo obrne nanj z brzojavno pritožbo, ki ga vrhu tega nič ne stane. Pošta je za te brezplačne brzojave določila posebne dnevne ure. Prvi telegram, ki ga je prejel Cadernas, je vseboval pritožbo gimnazista Joséja Barreira in se je glasil: »Prosim Vas, odredite, da dajejo dijakom lažje latinske naloge.«

VSAM DAN ENA

»Celo uro časa si potratil, preden si se vrnil s pošte, kamor si odšel s pismom. Jaz porabim za to pot samo četr ure.«

»Da, toda ne smete pozabiti, da sem jaz nesel štiri pisma, vi pa nesete navadno samo enega.«

VI morda ne verujete reklamam, toda damo vam iskren nasvet: Poizkusite prati »Hubertus« milom in »Perione« praškom za pranje. — »Pa sta res izbora« boste dejali! In domača sta! Svoji k svojim!

Eden proti vojni

Znani angleški delegat na mednarodnih konferencah lord Eden, ki velja za najresnejšega kandidata pri morebitni izbiri novega britskega zunanjega ministra, je imel te dni v Newcastlu pomemben govor, v katerem je med drugim dejal to-le: Zopet je zatonilo v večnost leto, polno strahu in bojev. V zadnjih tednih je k sreči nastopil preobrat v mednarodnem položaju na bolje. To se lahko predvsem reče o zadnjem izrednem zasedanju Društva narodov v Zenevi, ki je bilo eno izmed najbolj odločilnih zasedanj v zgodovini te ustanove. Na tem zasedanju sta bili rešeni dve važni vprašanji: ukrepi za ljudsko glasovanje v Posaarju ter ureditev jugoslovensko-madžarskega spora. Oba ta dva problema sta imela pogoje za skaletev dobrih odnosov med evropskimi državami in oba sta bila tako urejena, da imamo najboljše izgleda za njuno popolno rešitev.

Nadalje je lord Eden izjavil: Odločno je treba pobijati govorice, da stojimo pred novo vojno. Te nevarnosti ni. Če bi danes izbruhnila vojna, bi to pomenilo konec starega sveta ali pa bi se konflikt končal porazno z zmagovalcem in premaganca. Upati pa je, da se bo polagoma obrazovala celo mednarodna policija za zračni promet. Samo počakati je treba, da stvar dozorj. Iaz je sklenil govornik, sem za svojo osebo prepričan, da pride prej ali slej tudi do tega.

Marcelle Mayre

Upornica

Roman

Napadi se postajali manj hudi in manj pogosti, Claude je spal, in tudi Jozana, ki je bedela že tretjo noč, se je pogreznila v globoko spanje. Z glavo naslonjena na ravni hrbet stola, z rokama ohlapno visečimi k tlom, z nočno haljo komaj zapeto na prsih je spala, sanna ne vedoč, kdaj je zaspala. Noč ji je položila blazino pod glavo, ji pogrnil kolena z odejo, obsedel zraven njen in vlek njeno enakomerno dihanje in Claudeovo nemirno sopenje na uho.

Cas je mineval; reči okoli Noëla so izpreminjale obliko in barvo; sivkast svit se je prelival po temnih kotih sobe; bilo je, kakor da bi zrak drhtel v somraku zimskega jutra... Višnjeva proga se je kradla v sobo skozi zavese — in zdajci je svetiljka obledela in tragično zaplapolala, kakor da bi bil nekdo dahnil vanjo... Noël jo je upihnil...

Zunaj se je budilo življenje s svojimi številnimi žalostnimi glasovi, s težkim korakom delavcev, ki so šli na svoj posel, z ropotom in drdrenjem koles, s pokanjem bičev in peketanjem konj... Troblja nekoga parnika je zagnala svoj zategnjeni, pošastno tožni, srce trgajoči glas, ki je vrtal Noëlu v živce... V jutrnjem svitu je bil videti Jozanin speči obraz še bledejši. Njeno čelo je dobivalo rumenkasto, voščeno barvo, vijoličaste sence so ji ležale pod očmi, in dihala je tako počasi, da se je lotil Noëla strah in bi jo bil skoraj po imenu poklical, da bi jo zbudil...

Z eno roko na Jozaninem naslanjaču, z drugo na Claudeovi

106

postelji, je sri na bičji, ki sta bili postali tako njegovi, da ju v svoji ljubezni ni mogel več ločiti drugega od drugega. Čeprav je njegovo srce glasneje govorilo za mater, je bilo vendar to srce, nekaj toli sovražno, zdaj tudi do otroka polno nežnosti. Claude ni bil več mrzka uganka, ki je preganjala Jozaninega ljubosumnega prijatelja: »Kdo si? Kakšnega rodu? Kaj je tisti tvoj delež po očetu, ki ga mati vzlic vsemu spoznava v tebi? Katere ure njenega življenja jo spominjaš? Katere ure pijanosti, slabosti, ale?«

Njegovemu vsakdanjemu prizadevanju se je bilo posrečilo, da je pregal strahno ukletje.

Claude je bil samo še Jozanin sin, starejši brat tistega drugega sinu, ki mu bo Jozana kdaj dala življenje...

Misel na tega bodočega otroka, na željno pričakovanega, morda za splošnega, ta mila misel ga je navdajala z bolečino. Videl je križišče v Boulonskem gozdu, luno med vejami, izprehajajoče se dvojice, luči v Armenonvillskem paviljonu... Kako strašen je bil nagib sovražstva, ki je bil tisti večer razburil njegovo dušo!... Takrat je bil — čeprav le nejasno — začutil v srcu strašno željo, in zdaj je bilo podoba, kakor da jo hoče hudobna usoda uslišati!... Praznoverna groza ga je obšla ob tem spominu... Slikal si je strašni prizor umiranja, smrti in strašno materino bol; in videl je svojo neizogibnost, da bi ji prihranil to bol in da bi jo v njej tolažil. In vsa njegova ljubezen se je kriče uprla tej misli:

»Ne!... To se ne sme zgoditi!... Jozana tega ne sme doživeti! Otrok mora ostati živ!... Pol življenja bi dal, če bi ga mogel rešiti!...«

Okoli osmih je prišla Tourette, kmalu za njo pa doktor Blanchet. Spoznal je majhno zboljšanje, a vendar se je — previden, kakor je bil — še obotavljal z diagnozo.

»Prihodno noč se bo vse odločilo.«

Popoldne je prišla gospodična Bonova, in Noël je mogel zdaj domov, da se je preoblekel. Jozana je našel presraščeno in pobito, kakor je bila prej. Ko sta ostala sama, se je razjokala.

»Oh, Noël... niti minute naju ne pusti samih!... Tako se bojim, kadar te ni!... Claude in jaz, oba imava samo tebe na svetu!«

Ni se mu zahvalila za njegovo pomoč... Čemu neki? Zanj in zanj ni imela ta beseda, kakor vobče vsak usni izraz hvaležnosti, nobenega pomena več... Jozana ni niti pomislila na to, da bi utegnil Noël manj trpeti od nje, čeprav je trpel drugače kakor ona... Moral je nositi enak delež njene bolečine, kakor tudi upanja, ki ga je še imela za otroka.

Zvečer je vročica še huje pritiskala. Razširjenje zrenice, otrplost tilnika, vpitje in bledenje, vsa znamenja, ki jih je bil zdravnik našel, so se spet pokazala — samo da še močnejše. Jozana, ki je bila ves dan pobita, je takoj spet našla svojo neupogljivo odločnost. Tourette je nagnala iz sobe, ker ni mogla več prenašati njenih solz in njenega tarnanja. Hotela je biti z Noëlom sama.

»Ti mi boš pomagal. A nihče razen tebe se ne bo dotaknil mojega otroka... Ne maram tolažbe; nočem, da bi me pomilovali. Nočem, da bi me tuji ljudje gledali v moji boli. Samo ti...«

Pa ni jokala. Bila je brezčutna, okamenela, kakor prejšnjo noč. In Noël se ni upal govoriti z njo, da ji ne bi vzel tiste nerazumljive moči, ki je postajala tem večja, čim strašnejša je bila nevarnost.

Opolnoči sta pričakovala zdravnika. In zdajci se je Jozana oglasila:

»Odveč je...«

»Kaj je odveč?« je vprašal Noël.

JENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dupli in trinitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo. Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifro ne prilagajate znamk! L.e. če zadržate od Oglasnega oddelka »Jutra« Din 3.— v znamkah.

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismo obnemem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun. Ljubljana števil 11842 sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—

Vsa naročila in vprašanja, tičjoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana.

GOSTILNIČARJI!

Nudite gostom najslajnejše jugoslovnsko **BERMET-VINO**

Črmino iz Fruške gore. V sodčkih od 50 litrov naprej ga pošilja **B. MARINKOV** Sremski Karlovci, Fruška gora.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kemika

al laboranta ki je v barvi stroki iz vetban, hčeno za takoj kbi asop. Ponudbe po št. 20, prtilje. 618-1

Trg. pomočnika

meane stroke, a kavejlo, mladega, dobrega prodajala, s lepim nastopom in znanjem pomagati in izmen za trgovino na meji. Nastop takoj. Naslov v vseh poslovalnicah. »Jutra« 380-1

Postrežnico

za dopolnilne ure sprejemanja. Poizve se v ob 3. popoldne v Florjanski št. 20, prtilje. 618-1

Siviljo

ki zna nekaj gospodinjstva, išče organizat. S. pošta Pesnica. 618-1

Frizerko

za izpopravljanje iste takoj Klopčaver, Resljeva cesta 618-1

Mesto hišnika

ali skladiščnika dobi tekem enega meseca tisti, ki mi posodi za do 3 mesecev hran. knjižico Mestna ali Kmetijsko vloga 16-40.000 Din. — Ponudbe na oglas. »Jutra« pod šifro »Stalna služba«. 618-1

Potniki

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Potnika

vestnega, izurjenega, v Sloveniji dobro vpeljanega, ki dobro pozna za industrijo cepic (kapi). Le prevoznostne ponudbe opremljene s spričevali se upoštevajo. Dopisi pod »Kapee« na ogl. odd. »Jutra«. 384-5

Zasluzek

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopstvo

oziroma zalogo čokolade in keksov oddam za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prodam

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Varilni aparat

za karbid, prodaja Panpur Jakob, Ljubljana, Gospor svetska cesta števil 13. 618-1

Predobno omaro

veliko, slodljivo, za obleko, in lepo pisano mizo s nastavkom prodam. Ponudbe na oglas. »Jutra« pod »Nizka« 591-6

Službe išče

Pomočniško mesto v trgovini s mehanim blagom po možnosti ob osoncu. Vseeno trgovine števil 8 Turk Novi kot. Prezidi 585-2

Poverenike (ce)

razmo za vsako mesto v Jugoslaviji. — Poslovi v bankarski in oplačni. — Zarada odlična. — Sama, pisano javiti se na marko za odgovor: Depozitni panci, Beograd, pošt. fah 437. 268-16

Bančne vložne knjižice

rednostne papirje kupujemo, prodajamo. — jemljemo v zalogo naj. povišneje. — Bankovno Komercijalni zavod »Panciers«, Zagreb, Illica 9 Tel. 44-09 4-16

Hranilno knjižico

Dobrotvorne posojil. prod. ali zamenja Jakob Panpur, Ljubljana, Gospor svetska cesta števil 13. 618-1

Hranilno knjižico

Mestne hranilnice Ljubljanske, s vlogo 100.000 Din prodam proti gotovini. Ponudbe na oglas. »Jutra« pod šifro »Sava«. 295-16

Vlogo

Ljubljanske kreditne banke (300.000 Din) in Kmet. posojil. (300.000 Din) prodam, ozir. dam polo vico za kompenzacijo. — Pismene ponudbe do 16. t. m. na oglas. »Jutra« pod »Vloga« 350-16

Družabnika

z 300-300.000 Din iščem za dobrihkomno podjetje. — 30% čist. zaslužek za 10% den. Ponudbe na Aloma Company d. s. o. t., Ljubljana, pod »Industrija«. 567-16

Knjižico

Mestne ali Kmet. v Ljubljani, s vlogo 10.000 do 20.000 Din kupim za 85%. — Polovico plačam takoj, ostalo pa v dveh mesecih. Ponudbe na ogl. »Jutra« pod šifro »Takoj denar«. 614-16

Posest

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prodam posestvo

meri 15 jehov po 75 par. rov, poslojpe posejeb. Possestvo leži 1 km od bano. vinske ceste. Mavrič Matja, Ponikve, Sudešne pri Sevalci. 617-30

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stročji fižol

v slanici po 3 Din nudi Gospor & Komp., Ljubljana, Gospor svetska cesta števil 13. 618-1

Kupim

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Wertheim blagajno

v dobrem stanju, težko 350-400 kg kupim. Cenj. ponudbe na hotel »Slavija«, Split. 614-7

parni kotel

od 9-10 m² ogrevne površine. Molim ponudbo i opis kotla na oglas. »Jutra« pod »Kotel«. 618-1

Vrednote

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrsto zlato

kupuje po najvišjih cenah CERNE — juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 3

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kompletno spalnico

novo, s psibo, za 1600 Din prodam. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra« 625-12

Nikdar več!

Spalnica, oreh, 22 koma dov, skoraj nova, zimad. modroci, 2500 Din; pisaln. mize 150 Din; različni servisi od 38 Din naprej; kuhinjska oprava, samska soba, pisalni stroj Ideal. Nika cena. — Ogledati »Prilike«, Kerenkova ul. (poleg slamiča). 637-12

Lokali

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Restavracijo

dobro vpeljano, proti mali odškodnini in nizki na. jemiini oddam v centru mesta. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 636-10

Vinotoč-Bufet

s mesečnim obratom 60 bl. vina, v centru mesta, z vsem inventarjem — in vagon vina

Dijakke sobe

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dijaka

sprejem na stanovanje v zatrikom Naslov v oglas. »Jutra« pod »Dijaka«. 618-22

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Enosob. stanovanje

oddam s 1. februarjem v Janjevi ulici L. 618-21

Dvosob. stanovanje

s pritlikinami takoj oddam. Pojasilna v pekarni Pere, Zgornja Siska. 594-21

Stanovanje

2 sob in 2 kabineto, s kopalnico, solčno, oddam Vprašati na Celovški cesti 44/I. levo. 618-21

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

istem z marcem. Plačam 3 ali 6 mesecev naprej. Ponudbe na oglas. »Jutra« pod šifro »Ceno sporočiti«. 590-31/4

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

2 gospoda (gdč.)

ali dijake, ozir. dijakine sprejemem po niski ceni s oskrbo na stanovanje v zračno sobo v Florjanski ulici 19/II. 615-25

Dve sobi

lepi in solčni, s parketom in elektriko oddam 1 ali 2 osebam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 625-23

Sobo z balkonom

lepo in solčno, s souplo. kopalnico oddam na Taboru, Maistrova ul. 618-23

Sobo

z eno ali dvema postelja. na oddam v villi okoli Ljubljane pri Leonidku Na Kodeljevo števil 18. 618-23

Sobo

s posebnim vodom, tab. oddam na Starem trgu št. 19/I. 618-23

Sobe išče

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prazno sobo

v pritliku ali v 1. nadst. oddam v centru mesta. — Ponudbe na oglas. »Jutra« pod »Prazno sobo«. 618-23

Dopisi

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

6. januar 1935

Dvigajte pismo v oglas. »Jutra« 590-31

29. januar 1932

Prosim, prid. danes ob 8. zvečer — »Zmajski« 627-34

Glasbila

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

R. Warbinek

najstarejša trgovica klavirjev Ljubljana Gregorčičeva ul. 5-1 Prodaja tuzemskih in lastnih klavirjev. Strokovnjaška popravila in ugaševanje Najcenejša izpopravljanja. Obročna odplačevanja. 287

Stroji

Beseda 1 Din, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stružnico

leseno, ali železno, kupim Ponudbe s navedbo cen na oglas. »Jutra« pod »Dobra stružnica«. 625-23

Sivalni stroj

popravljen, ki veže, krpa itd., moderen, provratne znamke, poceni napravljen v Dvojakovi ulici št. 5, 1. nadstropje, levo. 625-30

Stroj

za okroglice (Rundstab), ciklarko in trčno žago kupim ali vsem v na jem. Ponudbe s ceno pod »Okroglice« na oglas. »Jutra«. 597-29

Rabilen sival. stroj

»Singer« ali druge dobre znamke kupim. Ponudbe na oglas. »Jutra« pod šifro »Sivalni stroj«. 618-23

Pletilni stroj

H. Stoll, 10/100 links & links, na ročni pogon, popolnoma nov, s montira nim Zakardom in Intarsia prodam. Dopise na oglas. »Jutra« pod šifro »Takoj«. 598-29

Velika inventurna prodaja!

Razne zavese, stori, gardine, prti, garniture, preproge, predposteljniški itd. — po izredno nizkih cenah.

SAMO DOKLER TRAJA ZALOGA!!

A. & E. SKABERNE LJUBLJANA, Mestni trg

Velika inventurna prodaja!

Razne zavese, stori, gardine, prti, garniture, preproge, predposteljniški itd. — po izredno nizkih cenah.

SAMO DOKLER TRAJA ZALOGA!!

A. & E. SKABERNE LJUBLJANA, Mestni trg

Velika inventurna prodaja!

Razne zavese, stori, gardine, prti, garniture, preproge, predposteljniški itd. — po izredno nizkih cenah.

SAMO DOKLER TRAJA ZALOGA!!

A. & E. SKABERNE LJUBLJANA, Mestni trg

Velika inventurna prodaja!

Razne